

134. Keskiviikkona 6 päivänä marraskuuta 1996

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely

1) Lakialoite laiksi kalastuslain muuttamisesta 4303

Lakialoite 4/1995 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 9/1996 vp
Suuren valiokunnan mietintö 1/1996 vp

Ensimmäinen käsittely

2) Hallituksen esitys laeiksi yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 1 ja 6 §:n, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja tuloverolain muuttamisesta 4328

Hallituksen esitys 83/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 30/1996 vp

3) Hallituksen esitys laiksi veronkantomuuttamisesta 4329

Hallituksen esitys 155/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 31/1996 vp
Lakialoite 30/1996 vp

4) Hallituksen esitys laiksi indeksiehdon käytön rajoittamisesta annetun lain muuttamisesta 4330

Hallituksen esitys 200/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 32/1996 vp

5) Hallituksen esitys laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta 4330

Hallituksen esitys 203/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 33/1996 vp

6) Hallituksen esitys laiksi eläinlääkärin harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 116/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 13/1996 vp

7) Hallituksen esitys laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa Lapuan patruunatehtaan hallinnassa olevaa omaisuutta perustettavalle osakeyhtiölle sekä ryhtyä eräisiin muihin yhtiön perustamiseen liittyviin järjestelyihin annetun lain kumoamisesta ”

Hallituksen esitys 183/1996 vp
Puolustusvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

8) Hallituksen esitys laiksi julkisesti tuettujen vientiluottojen korontasausyhtiöstä ”

Hallituksen esitys 164/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 18/1996 vp

9) Hallituksen esitys laiksi julkisesti tuettujen vientiluottojen korontasauksesta ”

Hallituksen esitys 165/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 19/1996 vp

10) Hallituksen esitys laiksi rakennus-
lain muuttamisesta 4331

Hallituksen esitys 211/1996 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 6/1996 vp

L ä h e t e k e s k u s t e l u

11) Hallituksen esitys Suomen tasaval-
lan ja Viron tasavallan välillä merivyo-
kerajasta Suomenlahdella ja pohjoisella
Itämerellä tehdyn sopimuksen eräiden
määräysten hyväksymisestä „

Hallituksen esitys 213/1996 vp

12) Hallituksen esitys laiksi maakaaren
voimaanpanosta annetun lain muuttami-
sesta „

Hallituksen esitys 214/1996 vp

13) Hallituksen esitys lakisääteisiä pant-
tioikeuksia koskevan lainsäädännön tar-
kistamisesta „

Hallituksen esitys 215/1996 vp

14) Hallituksen esitys Pohjoismaiden
Investointipankin ympäristöinvestointilai-
nojen valtioneuvostokautuksista „

Hallituksen esitys 216/1996 vp

15) Hallituksen esitys laiksi valtion elä-
kelain 5 ja 8 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys 217/1996 vp

16) Hallituksen esitys laiksi luvanvarai-
sesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain
muuttamisesta „

Hallituksen esitys 218/1996 vp

17) Hallituksen esitys laiksi vaarallisten
aineiden kuljetuksesta annetun lain muut-
tamisesta „

Hallituksen esitys 219/1996 vp

18) Hallituksen esitys laiksi sosiaali-
huoltolain väliaikaisesta muuttamisesta
annetun lain muuttamisesta 4331

Hallituksen esitys 220/1996 vp

19) Lakialoite laiksi ennakkoperintälain
muuttamisesta „

Lakialoite 51/1996 vp (Mauri Salo /kesk
ym.)

20) Lakialoite laiksi tuloverolain muut-
tamisesta 4332

Lakialoite 60/1996 vp (Mauri Salo /kesk
ym.)

M i e t i n t ö j e n p ö y d ä l l e p a n o

21) Hallituksen esitys varainsiirtoihin
kohdistuvan leimaverotuksen uudistamis-
ta koskevaksi lainsäädännöksi 4333

Hallituksen esitys 121/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 34/1996
vp
Lakialoite 69/1995 vp, 25/1996 vp
Toivomusaloite 39/1995 vp

22) Hallituksen esitys laiksi kriminaali-
huollon järjestämisestä ja rahoituksesta .. „

Hallituksen esitys 146/1996 vp
Lakivaliokunnan mietintö 13/1996 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi
edustajat Aaltonen, Aho, Ala-Harja, Biaudet,
Brax, Halonen, Helle, Huotari, Hurskainen,
Huttu-Juntunen, Isohookana-Asunmaa, Itälä,
Jansson, Juhantalo, Juurola, Jäätteenmäki,
Kankaanniemi, Karjula, Knaapi, Kokkonen,
Koskinen H., Koskinen Johannes, Krohn, Kuk-
konen J., Laakso, Lax, Leppänen J., Lindén,
Linnainmaa, Lipponen, Luhtanen, Markkula-
Kivisilta, Metsämäki, Myllyniemi, Niinistö, Ni-
kula, Nurmi, Ojala O., Paasilinna, Paasio, Pelto-
mo, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Piha,
Prusti, Rantanen, Saapunki, Saarinen, Sasi, Sa-

vela, Seppänen, Siimes, Smeds, Soininvaara, Tiilikainen, Tiuri, Veteläinen, Viitanen ja Virtanen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Juhantalo, Pietikäinen M., Lax ja Soininvaara.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Biaudet ja Lipponen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Ala-Harja, Juhantalo, Lax, Nurmi, Pesälä, Piha, Saapunki ja Smeds,

tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Laakso, Metsämäki, Myllyniemi, Niinistö, Rantanen ja Savela sekä

tämän kuun 8 päivään sairauden vuoksi ed. Saarinen ja virkatehtävien vuoksi ed. Huttu-Juntunen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Lakialoite laiksi kalastuslain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Lakialoite 4/1995 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 9/1996 vp

Suuren valiokunnan mietintö 1/1996 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. R a j a m ä k i : Arvoisa puhemies! Lakialoitetta koskevassa julkisessa keskustelussa viehekalastusmahdollisuuksien laajentamista maa- ja metsätalousvaliokunnan käsittelyssä hyväksytyssä muodossa ei periaatteessa enää laajemmalti vastusteta. Keskustelussa ovat enemmänkin esillä tiettyjen lakiluonnokseen sisältyvien muutosehdotusten vaikutus petokalakantoihin, rantasutuksen rauhaan ja määrärahakertymään sekä tietysti jarrutus- ja pelottelumielessä ympäristövaikutusten arviointiin liittyvät asiat ja kilpailulainsäädäntö. Arvoisa puhemies! YK:n peruskirja enää puuttuu tästä listasta!

Lakialoitteeseen sisältyvä viehekalastusoi-

keus olisi maksullinen yleiskalastusoikeus. Lakialoitteen mukaan heittokalastettaessa yhdellä vavalla, kelalla ja vieheellä ja vetouisteltaessa lisäksi yhdellä painouistimella tai syvääjällä kalastavat saisivat harjoittaa viehekalastusta läänin alueella olevilla vesillä maksamalla valtiolle asianomaisen läänin aluetta koskevan viehekalastusmaksun. Nämä rajauksethan tulivat perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti.

Myöhemmin valiokunnan mietintöä on muutettu maksun osalta hallituspuolueiden ryhmien neuvotteluissa. Maksu olisi kalenterivuodelta 150 markkaa ja seitsemältä vuorokaudelta ns. turistilupa 35 markkaa. Viehekalastusmaksua ei kuitenkaan perittäisi alle 18-vuotiailta eikä yli 65-vuotiailta. Myöskään yleisellä vesialueella kylänrajan ulkopuolella kalastavalta tai kalaveden omistajan ym. kalastusoikeuden haltijan hallitsemilleen vesille myymällä tai antamalla kalastusluvalla kalastavalta ei tietysti viehekalastusmaksua perittäisi. Näin ollen perinteisiin viehekalastusmahdollisuuksiinsa tyytyvän viehekalastajan ei tarvitse maksua maksaa mutta sen maksamalla hän voi laajentaa viehekalastusmahdollisuuksiaan. Tällä taas on suuri merkitys erityisesti eteläisen Suomen vapaa-ajan kalastajille.

Viehekalastajia on maassamme satojatuhansia, mutta aktiivisia heistä on vain osa. Aikoinaan, kun maassa oli kaikkiaan noin 600 000 pilkkijää, heistä 200 000 henkilöä maksoi ensimmäisenä pilkintämaksujärjestelmävuotena 1982 pilkintämaksun. Jos suhdeluku olisi sama, viehekalastusmaksun maksajia löytyisi noin 250 000 henkilöä. Koska tarjolla olisi sekä kalenterivuositainen maksu että seitsemän vuorokauden maksu, maksajien määrä saattaisi olla suurempikin. Maaseutupolitiikassa odotetaan suurta vaikutusta nimenomaan kalastusmatkailun ja maaseutumatkailun osalta juuri lupajärjestelmän selkiytymisen sekä lyhyemmän jakson maksun kautta.

Merialueiden viehekalastusmahdollisuuksien hyväksikäyttö on Suomessa ollut keskeisesti kalaveden omistajien tarjonnan varassa. Vesialueiden kalavesien kalatuoton tarjoamat kalastusmahdollisuudet ja luontoelämysten kokeminen viehekalastuksen merkeissä ovat jääneet paljon vähäisemmiksi edellytyksiimme verrattuina. Esimerkiksi Ruotsissa Pohjanlahden rannikolla myös yksityisesti omistetuilla vesialueilla on ollut jo pitkään, 30 vuoden ajan peräti, mahdollisuus kalastaa vieheellä, ja Ruotsin Itämeren rannikolla kymmenkunta vuotta ilman kalaveden omistajan lupaa. Kalastajille viehekalastusmahdolli-

suus on lainsäädäntöön perustuva maksuton yleiskalastusoikeus. Meillä puhutaan siis maksullisesta yleiskalastusoikeudesta.

Ruotsin kokemuksiin nojautuen voidaan todeta, että puheet petokalakantojen romahtamisesta ovat liioiteltuja. Kalastuslainsäädäntömme mukaan jo kuuluisan pilkkilain ajoilta olevien säännösten eli kalastuslain 10, 11 ja 39 §:n, sekä nyt lakialoitteen esitysten mukaisesti näihin pykäliin tehtävien täsmennysten nojalla viehekalastusmaksujärjestelmän piiriin kuuluvien vesien ulkopuolelle voidaan siirtää vesialueita. Edellytyksenä näille rajoituksille voi olla esimerkiksi se, että vesialueen omistajan tai ammattikalastajan kalastus kohtuuttomasti vaikeutuu.

Jos kalastuslain 1 §:n tavoitteet vaarantuvat, esimerkiksi kalakannan hoito ja lisääminen, tai on muita erityisiä syistä, jos kalaveden tehokkain hoito ja organisoidun kalastusmarkkinoinnin tulokset esimerkiksi olisivat vaarassa, myös voitaisiin viehekalastuslain mukaisesti maaseutuelinkeinopiiriin tekemillä ratkaisuilla tähän asiaan puuttua.

Rannan omistajan tai haltijan rauhan turvaamiseksi on kalastuslain 39 §:ssä jo ennestään tarpeettoman haitan ja häiriön aiheuttamista koskeva kielto, joka koskee kaikkia kalastuksen harjoittajia, siis myös yleiskalastusoikeuksien perusteella kalastavia. Pykälässä on yleiskalastusoikeuksien kalastaville lisäkieltoja, jotka koskevat lakialoitteen muutosesityksen mukaan myös viehekalastajia. Kun tämän pykälän puitteissa on osattu onkia avovesillä ja pilkkiä sekä avovesillä että jääpeitteisenä aikana kymmenen viime vuoden ajan, ei ole mitään syytä uskoa, että viehekalastus ei sujuisi samalla tavalla.

Kalastuksenhoitomaksun kertymän osalta muutoksia tapahtuu, koska esityksen mukaan onkijat ja pilkkijat iästä riippumatta vapautettaisiin kalastuksenhoitomaksun maksamisesta ja yli 65-vuotiaat vapautettaisiin kokonaan maksuvelvollisuudesta alle 18-vuotiaiden lailla. Näinhän muun muassa valtiovaltia veteraanien osalta viisi vuotta sitten lupasikin.

Verkkokalastusta harjoittavia ruokakuntia oli 479 000, ja heittovapa oli käytössä 448 000:lla, pilkkivapa 318 000:lla ja ongenvapa 580 000 ruokakunnalla. Luvuista näkee, että ruokakuntien jäsenet kalastavat monin tavoin. Kun kalastuksenhoitomaksuja maksettiin viime vuonna vain 480 000 kappaletta, on ilmeistä, että kaikki nykylainkaan perusteella maksuvelvolliset eivät ole mukana maksajajoukossa, eikä sitä pidä ihmetellä.

Minulle soitti viikonvaihteessa eräs itäsuomalainen kalastuskunnan puheenjohtaja, joka toteasi, että heillä on yli 30 hehtaarin vesialue ja osakaita yli 30. Häneltä ei ole kukaan tullut koskaan ostamaan lupaa, ja kun hän yritti tarjota luvamyyntiä kyläkauppiaille, kyläkauppias jyrkästi kieltäytyi peräten, millä oikeudella te tulette muiden omaisuutta tänne kauppaamaan. Siitä huolimatta näilläkin vesillä silloin tällöin kalastaja kulkee. Ei voi ketään syyttää näiden sekavien vesiolojen vallitessa siitä, että veteen piirretty viiva on vaikeasti havaittavissa.

Nyt tämän osalta järjestelmä varmasti selkiytyy, ja mitään kalastuksenhoitomaksun kertymän romahdusta ei voi tulla pelkästään muiden onkijoiden kuin mato-onkijoiden ja pilkkijöiden vapauttamisesta kalastuksenhoitomaksuvelvoitteesta.

Matkailukalastuksen piirissä juuri seitsemän vuorokauden kalastuksenhoitomaksun uskotaan lisäävän kertymää kalastusmahdollisuuksien markkinoinnin helpottuessa ja lisääntyessä. Tätä itse asiassa monissa maaseutupoliittisissa selvityksissä on pidetty hyvin tärkeänä, kuten koko lupajärjestelmän selkiyttämistä. Viittaan muun muassa Kuopion yliopiston vuonna 90 tekemään kalastusmatkailun kehittämistutkimukseen, jossa suurimmaksi ongelmaksi koettiin se, että ongenvapaan ei kannata tarttua, kun ei lupia saa mistään.

Viehekalastuksesta virtaavissa vesissä ja nimienomaan sen rajauksesta vielä totean sen veran, että laissa ja valiokunnan mietinnössä on selkeästi lähdetty siitä, että lohi- ja siikapitoisten vesistöjen koski- ja virtapaikat jäävät maksullisten ja maksuttomien yleiskalastusoikeuksien ulkopuolelle. Kalastusoikeuksien omistajakaan ei saa näillä paikoilla mato-onkia.

Koski- ja virtapaikkojen ulkopuolella, kuten järvimäisissä suvannoissa, viehemaksujärjestelmän tarkoittama kalastus ei ole kiellettyä. Tähän kalastukseen voidaan kuitenkin puuttua nopeastikin, jos se vaarantaa esimerkiksi tehokkaasti harjoitetun kalaveden hoidon tulokset tai vahingoittaa kalakantoja tai niiden järkipäristä hyväksikäyttöä.

Kalastuslaki syrjäyttää erityislakina ja myös myöhemmin säädettyä lakina selkeästi lain kilpailunrajoituksista. Ristiriitaa ei voi näin syntyä.

Myös perustuslakivaliokunta on lausunnossaan ottanut kantaa lainsäädäntöjärjestykseen. Jos kalastuslain muutos loukkaisi yksityisten omistajien oikeuksia, olisi se tullut säätää perustuslain säätämisjärjestyksessä. Tältä osin tämä-

kin ongelma on tiedostettu ja perustuslakivaliokunnassa selvitetty.

Toisaalta myös kilpailulliset näkökohdat ovat tuoneet esille sen, että tällä lailla ja näillä toimenpiteillä, joita nyt ollaan tekemässä, on myös runsaasti kyseessä olevia elinkeinoja eli kalataloutta ja maaseutuelinkeinoja edistäviä piirteitä. Myös kilpailun esteet jäivät vähiin, koska lakiehdotus on rajoitettu. Viitataan vapamääriin. Näillä rajoituksilla on nimenomaan turvattu perustuslakivaliokunnan lähtökohdista vesialueen omistajan asema.

Arvoisa puhemies! Tätä lakiesitystä ja tätä lainsäädäntöuudistusta maksullisen yleiskalastusoikeuden laajentamisesta ja kalastusoikeuksien kehittämisestä tässä maassa, jossa niin herkästi maa- ja vesialueita omistavien ja omistamattomien välinen ristiriita on nostettu ideologisella tasolla esille, on valmisteltu pitkään, kymmenen vuotta. Siitä on istunut erilaisia virkamiestyöryhmiä. Eduskunta myös muutama vuosi sitten kävi läpi tämän aloitteen sisältöisen esityksen, mutta silloin eduskunta ei ollut valmis sitä hyväksymään. Se hävisi tässä salissa muutamilla äänillä, nimenomaan läänikohtaista viehekorttia koskeva osa. Mutta silloin eduskunta lausui, että ”eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin läänikohtaista viehekorttia koskevan lupajärjestelmän luomiseksi”.

Tiedämme, että sattuneesta syystä nykyinen hallitus ei, RKP:n vuoksi, sellaista esitystä koskaan tänne antaisi. Tässä suhteessa eduskunta on toteuttamassa eduskunnan omaa tahtoa, kansalaisten valtaenemmistön haluamaa uudistusta, joka ei palvele pelkästään laajoja virkistyskalastajapiirejä, vaan uskon, että se on uudenlaisen maaseutupolitiikan ja kalastusmatkailun kehittämisen alku, ja uskon, että se myös omalta osaltaan vahvistaa kansalaisten uskoa tähän taloon ja myös toimivaan demokratiaan.

Ed. L a h t e l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Rajamäki totesi puheensa alussa uudet maksut, mitä tässä tulee olemaan: 150 ja 35 markkaa. Tämä koko hommeli on edennyt aika hassusti, kun kompromissina esitettiin kyseisiä maksuja. Alunperinhän summat olivat 100 markkaa ja 25 markkaa. Se olisi ollut kohtuullista. Mutta niin näyttää olevan, että muut summat eivät mene läpi, ja sittenkin kompromissesitystä jotkut edelleen vastustavat. Paras kai on sitten, että se on 150 markkaa ja 35 markkaa viikkomaksu.

Itse kalastuksenhoitomaksun yleisestä laimin-

lyönnistä puhuttiin, tavallaan luvattomasta kalastuksesta. Tällä hetkellä hallituksen esitys, joka on jo tullut eduskuntaan, on ihan hyvä. Siinähan tulee rekisteri, josta lähetetään ihmisille, jotka ovat aikaisemmin maksaneet kalastuksenhoitomaksun, pankkisiirto kotiin ja he maksavat sillä tämän maksun. Uudet kalastajat voivat tietysti lunastaa pankkitiskillä edelleen luvan.

Toivon mukaan tämä vaikuttaa siihen, että jatkossa 80 markan kalastuksenhoitomaksun velvoitetta useammat noudattaisivat eivätkä kalastaisi laittomasti.

Ed. R a u r a m o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen tässä asiassa ed. Rajamäen kanssa täsmälleen samaa mieltä.

Aloitehan on ollut jonkun verran sekava, mutta se on minun mielestäni selkiytynyt käsittelyn aikana. En näe enää mitään esteitä, etteikö tätä asiaa voitaisi viedä eteenpäin. Ed. Rajamäki erinomaisen hyvin luonnehti sitä seikkaa, että tämä ei tuo mitään suurta kalastajien määrää meidän rannoillemme. Olen myös sitä mieltä, että jos tällaisista haittaa esiintyy, siihen voidaan varmasti tulevaisuudessa vielä palata.

Ed. R y h ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä ed. Rajamäen puheenvuorossa tuli hyvin selkeästi esille se, että tätä hallitusta johtaakin RKP. Tietääkseni RKP:n ministeri ei ole substanssiministeri tässä asiassa. Jos hallituksen laaja enemmistö on sillä kannalla, että tämä laki on hyvä, niin toki silloin olisi ollut mahdollista hallituksen tuoda laki tänne.

Itse olen kyllä sitä mieltä, että maata on hallitava parlamentaarisen järjestelmän mukaan ja nimenomaan enemmistöhallituksen velvollisuutena on valmistella huolellisesti kaikki tarpeelliset lakiesitykset.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Harvoin voi todeta, että on käytetty erittäin hyviä vastauspuheenvuoroja.

P u h e m i e s : Pyydän muistuttaa, että me emme anna täällä kannatuspuheenvuoroja vastauspuheenvuoroina, eli kannattaa kerrata vastauspuheenvuoron kriteerit.

Ed. K a l l i : Arvoisa rouva puhemies! Yksi suomalaisten eniten suosimia vapaa-ajan harrastuksia ja luonnossa liikkumisen muotoja on virkistyskalastus. Harrastajia on kautta maan, ja kalastustapoja vaihdellen Suomessa on mahdol-

lisuus kalastaa ympäri vuoden. Vuodesta 1982 ilman lupaa on voinut kalastaa onkimalla ja pilkimällä. Viehekalastusta on voinut harjoittaa asianmukaisella kalastuskortilla vesistön omistajan luvalla. Kuitenkin juuri viehekalastuksen kohdalla on noussut esiin selkeitä tarpeita pohtia lupamenettelyjen yksinkertaistamista ja joustavuutta.

Tästä näkökulmasta osittain eduskunnan käsiteltävänä on ollut tarpeellinen ehdotus laiksi kalastuslain muuttamisesta. Valitettavasti vain poikkeuksellinen asian etenemistapa eduskunnassa on jonkin verran jättänyt lakiehdotukseen puutteita ja vajavaisuuksia. Yksittäisen lakialoitteen pohjalta tehty valmistelutyö maa- ja metsätalousvaliokunnassa on kiistävästi aika erikoinen tapa näinkin merkittävässä ja varsin laajaa yleistä merkitystä omaavassa asiassa. Jopa valitettavaa on, että tästä etenemistavasta johtuen valmistelusta puuttuu hyväksyttävän menettelyn mukainen vastuuministeriön valmistelu asian tuntijakerroksineen ja valmisteluvastuineen.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan asiantuntijalausunnoissa ja viehekalastuksen joustavoittamisesta käydyssä yleisessä keskustelussa on tullutkin selvästi esille, että nyt käsiteltävänä olevaan lakiehdotukseen sisältyy joitakin puutteita ja epätasällisyyksia sekä myös joitakin avoimia kysymyksiä, joiden tulisi ehdottomasti olla selvitettyinä ennen lopullista päätöksentekoa.

Tällaisia selvitettäviä asioita olisivat esimerkiksi lain ympäristövaikutukset sekä vesien omistajien ja kesämökkiläisten keskinäinen asema.

Lisäksi tarkennusta kaippaa se, miten varmistetaan esitettyjen viehekalastusmaksujen palauttaminen vesistöjen omistajille.

Entä mitä tehdään niissä tapauksissa, joissa yksityinen henkilö omistaa koko järven tai vesistön tai osan järvestä ja kauppahinnan hän aikanaan on maksanut valtiolle ja nyt valtio on jälkeensä myymässä lupia myymäänsä vesialueeseen?

Viimeisenä mutta ei vähäisimpänä kysymyksenä on ammatinharjoittajien aseman turvaaminen. Lakiehdotusta on kritisoitu siitä, ettei siinä oteta lainkaan huomioon voimassa olevaa kilpailulainsäädäntöä. Niinpä on epäilty, että esitys vaikuttaa kilpailun kannalta sopimattomalla tavalla kalastuslupien hinnan muodostukseen ja vähentää tehokkuutta erilaisten kalastuspalveluiden ja -tuotteiden tarjonnassa sekä estää ja vaikeuttaa elinkeinon harjoittamista. Pidän valittavana sitä, että nyt käydyssä prosessissa am-

matti- ja virkistyskalastajat ovat joutuneet tarpeettomaan vastakkainasetteluun. Tämä vastakkainasettelu ehkä olisi voitu välttää toisenlaisella valmisteluprosessilla.

Lakialoitteen etenemisprosessi on nostanut esiin myös uhkakuvia omistusoikeuden määrittelystä. On kysytty aiheettomasti tai aiheellisesti, se jää nähtäväksi, tullaanko seuraavaksi alistaamaan esimerkiksi metsästysosoikeus yleisen luvan alaiseksi.

Arvoisa puhemies! Edellä esittämäni perusteella lain asiallisten epätarkkuuksien välttämiseksi olisi perusteltua, että hallitus olisi huolellisesti valmistellut nyt käsiteltävänä olevan asian, eikä tämä vielääkään ole myöhäistä. Valtioneuvoston piirissä tapahtuvassa valmistelutyössä voitaisiin kenties tasapuolisesti arvioida läänikohtaisen viehekortin hyvät ja huonot puolet. Näin toimien olisi paremmat edellytykset käydä keskustelut kalastuslain muuttamisen vaikutuspiirissä olevien osapuolten välillä siitä, miten kansalaisten kalastusmahdollisuuksia toimivalla tavalla voitaisiin edistää. Samalla voitaisiin suunnitella, miten tulevaisuudessa Suomi kykenisi myös elinkeinomielessä entistä paremmin hyödyntämään virkistyskalastukseen pohjautuvan luonnonvaramme. Onhan selvää, että virkistyskalastus oheispalveluineen voi tarjota esimerkiksi uutta suuntaansa etsivälle maaseudullemme lukemattomia mahdollisuuksia, uusia elinkeinoja ja työpaikkoja, kunhan vain samalla huolehditaan ympäristömme, muun muassa kalavesiemme, tilasta ja kestävästä kalataloudesta.

Hallituksen valmistelutyön jälkeen olisi luultavasti täydet edellytykset hallituksen esitykselle laiksi kalastuslain muuttamisesta, mutta tämä malli voisi uskoakseni olla ei läänikohtainen vaan valtakunnallinen viehelupa. Maksu tällöin olisi luonnollisesti läänikohtaista korkeampi mutta toisaalta luvalla saisi sitten kalastaa koko maassa. Malli olisi yksinkertainen ja erittäin joustava. Lisäksi se antaisi todelliset mahdollisuudet myös vesien omistajille kalastuslupien myymiseen.

Onko meillä varaa jättää tämä vaihtoehto nyt kokonaan harkitsematta? Mielestäni ei, ja kun luulen, että myöhemmässä keskustelussa tullaan tekemään lain hylkäämisehdotus, sitä tulen myöhemmin kannattamaan.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Kalli totesi, että kalastuksen harrastajia on ympäri maan tavattoman paljon. Näin on, mutta en minä usko, että ne kaikki

samanaikaisesti järville ryntäävät. Sellainen teoreettinen mahdollisuus on olemassa, mutta etupäässä he ovat niitä, jotka kerran kesässä käyvät vetämässä veneen perässä pilkkiä. Mutta jos heitä on paljon, sen parempi, että eduskunta nyt ensimmäistä kertaa osoittaa voimansa tai oikeastaan toista tai ehkä useampaakin. Onhan täällä aikaisemminkin mennyt yksittäisten kansanedustajien lakialoitteita läpi. Näin tärkeässä asiassa eduskunta osoittaa, että se pystyy ottamaan vallan omiin käsiinsä.

Ed. Kalli totesi, että lain valmistelussa eduskunnassa on ollut se ongelma, että täällä ei ole ollut tiettyä teknistä valmiutta, mitä olisi esimerkiksi ministeriöiden lainvalmisteluosastoilla, ja näin ollen laista olisi muodostunut tietyllä tavalla torso, vaikkei hän sitä nimitystä käyttänytkään. Minä vähän ihmettelen, voiko näin olla, kun eduskunta on maan lainsäädäntöelin ja isäntänä isännän paikalla, etteikö eduskunnalla ja sen valiokunnilla ole tarvittaessa saatavissa riittävää määrää asiantuntijoita vaikka sitten ministeriöstä tai muualta, niin että laki, joka ehkä yksittäisen aloitteen pohjalta saattaa olla kulmikas, pystytään täällä hiomaan sellaiseen kuntoon, että siinä ei ole huomauttamista. Ihmettelen, jos näin on, että lainsäädäntö tästä kärsii. Jos se, ed. Kalli tästä kärsii, niin sitten pitäisi kyllä puuttua asiaan ja lähteä siitä, että hankitaan meille sitten riittävää tietoutta tulevaisuutta varten, jos lakialoitteita alkaa mennä vähän enemmänkin läpi yksittäisten kansanedustajien tekeminä.

Ed. L a h t e l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kalli puheensa lopussa totesi, että pitäisi saada aikaan maata kattava viehekorttijärjestelmä. Minulla ei sitä vastaan olisi kyllä mitään, mutta eikö ole parempi, että mennään asteittain? Nyt saadaan ensin läänikohmainen, ja kun nähdään kokemukset, mitä tästä tulee, niin sitten maata kattava. Mutta maata kattava viehekortti olisi hyvin kallis monelle työttömälle ja sellaiselle, joka ei välttämättä tarvitse niin isoja alueita ja jonka ei tarvitse nytkään useammalla järvellä käydä siitä huolimatta, että lunastetaan 150 markan lupa tai maksetaan 35 markkaa viikkomaksuna.

Sen sijaan siitä, että lakialoite olisi huonosti valmisteltu, olen eri mieltä. Ed. Kalli valiokunnan puheenjohtajana hyvin tietää, miten paljon asiantuntijoita ravasi kaikilta aloilta. Kuultiin ministeriöitä ja otettiin perustuslakivaliokunnasta lausunnot. Tietoa on kyllä riittävästi, ja kaikki mahdollinen asiantuntemus on käytetty ja pyy-

detty lausuntoa uudelleenkin, onko jossakin ristiriitaa olemassa.

Kyllä tämä puhtaasti näköjään kulminoituu nyt siihen, että tämä on poliittinen kysymys siinä mielessä, puututaanko tässä omistusoikeuteen vai ei. Se on kyllä ylikorostunut. Jos vetää sellaista läpyskää, niin kuin aikaisemmin kuvasin, siinä päässä siinä toivossa, että jonkin hauennilkin saa, ei sillä kyllä kenenkään omistusoikeutta viedä.

Ed. V i s t b a c k a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kalli puheenvuoronsa lopussa pohti valtakunnallista lupaa. Se on tietysti seuraava tavoite ja päämäärä, mutta minun mielestäni on hyvä, että edetään vaihteittain, saadaan selvä lupajärjestelmä maahan.

Arvoisa puhemies! Ed. Kalli totesi lain mahdollisista epätarkkuuksista. Haluaisin huomauttaa ed. Kallille, että vaikka hallitus on valmistellut lakiesityksiä ja eduskunta niitä käsitellyt, niihin on jäänyt aukkoja ja seuraavana vuonna on joitakin pykäläiä jouduttu muuttamaan. Myös tämän osalta voidaan varmasti tehdä parannuksia, jos havaitaan, että tulee epäkohtia.

Arvoisa puhemies! Ed. Kalli totesi, että esityksellä on saatu ristiriitoja ammatti- ja virkistyskalastajien kesken. Käsitys, joka minulle on muodostunut keskustelusta tässä salissa, on sellainen, että ristiriitaa on yritetty heittää lähinnä ammatikalastajien taholta, mutta ei ole pystytty osoittamaan, että vieheellä pystytään tyhjentämään järvet ja meret.

Minun mielestäni, arvoisa puhemies, tämän lain käsittelyn yhteydessä tulee mieleen ydinvoimalakysymys. Harjoitetaan lobbausta määrätyiltä tahoilta. Esimerkiksi tänään olen saanut Kalatalouden Keskusliitolta viestin, joka viittaa juuri samanlaiseen toimintaan, mitä oli ydinvoimakysymyksessä, eli tuhotaan ne hyvät ajatukset, mitä itsellä on ollut, tällaisella raa'alla politiikoinnilla.

Ed. B r y g g a r e (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kalli ilmaisi epäilyksensä sen johdosta, että vastaava ministeriö tai ministeri ei ole lakialoitteen takana. Minun ymmärtääkseni myös ministeri on kyseisen lakialoitteen takana. Toivon, että ed. Kalli tämän tarkentaa, jos näin ei ole.

Mitä tulee käsittelyn muotoon, siihen erikoiseen tapaan, että laki lähtee yksityisen edustajan lakialoitteen pohjalta, pidän sitä hyvänä toimintamallina. Se tukee parlamentarismia ja antaa

hyvän lisäuskon siihen, että täällä yksityinen lakialoite voi mennä läpi, kun se on riittävän hyvä.

Kun sitten on keuhuttu tai haukuttu sitä, että ammattikalastajat ja kalastuksen harrastajat on asetettu vastakkain, niin minusta tuntuu, että kysymys on lähinnä tämän lakialoitteen vastustajista, jotka ovat nostaneet valtavan myrskyn tässä pienessä järviuongelmassa. Pidän ihmeellisenä sitä, että tällä tavoin tietoisesti halutaan asettaa vastakkain itse asiassa saman asian ympärillä pyöriä ryhmiä.

Olen aivan vakuuttunut ja varma siitä, että lakialoitteen taustalla ei ole tavoite pienentää kalastajien elinkeinomahdollisuuksia. Tulemme varmasti tarkkailemaan hyvin läheltä ja tarkasti, miten käy. Varmasti puutummme asioihin, jos näin käy, että kalastajille koituu laista kohtuutonta haittaa.

Ed. R a u r a m o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse myös erään lakialoitteen tehneenä, aloitteen joka kaatui suuressa valiokunnassa, olen ilolla seurannut ed. Rajamäen lakialoitteen etenemistä enkä voi ed. Kallin näkemysyhteyttä siihen, ettei tällaista prosessia voitaisi täällä talossa käydä. Se nimenomaan nostaa arvovaltaamme ja antaa ulospäin sellaisen kuvan, että emme käsittele pelkästään hallituksen antamia esityksiä.

Toisaalta, kun puhuttiin, että lakialoitteessa on hyviä ja huonoja puolia, niin on varmasti kaikissa lakiesityksissä ja -aloitteissa, mutta kylä tässä tapauksessa on selvitetty hyvät ja huonot puolet. En muista mitään muuta tapausta, jolloin työhuoneeni pöydälle olisi niin isoa pinoa tullut papereita, joissa hyviä ja huonoja puolia on käsitelty. Siinä prosessissa, minkä lakialoite on talossa käynyt, varmasti nämä kaikki seikat on otettu huomioon. Aivan kuten ed. Vistbacka totesi, voi olla, että käytännössä ilmenee joitakin seikkoja, joita ei voi tässä vaiheessa ottaa huomioon. Niihin tulee myöhemmin puuttua.

Kun ed. Kalli totesi valtakunnallisesta luvasta, näkisin, että se on varmasti tulevaisuuden tavoite.

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Kalli joutui tietysti asettautumaan oppositiossa olevan kansanedustajan rooliin, mutta maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajana hän hyvin tarkkaan tietää, että konkreettisia puutteita ja vajavaisuuksia tästä ei ole pystytty osoittamaan. On sitten poliittisia arvo- ym. asioita, joilla tietysti voidaan kiihkoil-

la. Kaikki maaseutuelinkeinopiirit, kaikki asiantuntijat laajassa kuulemisessa kokivat esityksen täysin toimivaksi lupajärjestelmänä, ja tällä on laaja valmistelutausta. Viitataan siihen, että tämä oli eduskunnassa viime kaudella hyvin laajasti, juuri nämä pykälät, ja kaikki samat taustat ja asiantuntijakierrokset käytiin. Silloin vain eduskunnan enemmistö ei halunnut toteuttaa tätä.

Itse asiassa kyllä ed. Aittoniemi oli oikeassa, kyllähän me olimme tiiviissä yhteistyössä pykälähionnassa oikeusministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Eli valiokunta toimi koko ajan, niin kuin yleensä valiokunnat toimivat, asianomaisten ministeriöiden kanssa. Sen lisäksi vielä ed. Pulliainen ja minä kävimme ministeri Hemilän kanssa hyvin tarkat keskustelut sisällöstä, ja hän ilmoitti meille, ettei hänellä ole enää huomauttamista homman suhteen.

Kaiken kaikkiaan vastustukselle voidaan hakea monia perusteluja, mutta jos ollaan, ed. Kalli, ihan rehellisiä, niin kyllähän läänikohtaisen viehekortin toteuttaminen on ollut kivirenen vetämistä huolimatta siitä, että eduskunta siitä kantansa lausui. Kaikki tiedämme realistisesti, että läänikohtaisen viehekortin läpisaaminen on työn ja tuskan takana tässä eduskunnassa.

Mutta että vielä valtakunnallinen viehekortti! Mitenkähän tässä sitten olisi käynyt? Mutta ei nykyiseltä eikä varsinkaan seuraavalta hallitukselta ole kiellettyä, että se tekisi siitä esityksen. Minä liityn voimakkaasti sen kannattajiin aikaan.

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitän huomiota vain yhteen ainoaan yksityiskohtaan ed. Kallin ehdottamassa valtakunnallisessa viehekortissa. Sehän tarkoittaa — siis valtakunnallinen viehekortti — sitä, että vuoden 51 kalastuslain mukainen kolmen pohjoisimman kunnan kalastuslaki kumotaan ja samoin Ahvenanmaan suvereniteetti päätetään itse kalastusasioistaan. Toisin sanoen siinä on erittäin suuresta periaatteellisesta asiasta kysymys.

Muutoin vain totean ed. Kallille ystävällisesti, että edellisen eduskunnan aikana hallintovaliokuntaan tuli hallituksen esitys, jota yksikään asiantuntija ei voinut pitää vahvistettavissa olevana lakiesityksenä. Niin me kutsuimme ylijohdaja Kilven kirjoittamaan sen kokonaan uudestaan. Otimme hallituksen esityksestä vain yhden ja-sanan, ja kaikki muu kirjoitettiin uudestaan. Eli mitään erityistä arvoa ei sisälly siihen, että kyseessä olisi hallituksen esitys.

Ed. A l a r a n t a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin ajattelin puuttua ed. Kallin puheessa siihen osaan, jossa hän pahoitteli sitä, että eduskunta on hyväksymässä lakialoitteen, joka on syntynyt eduskunnan sisällä ja käynyt läpi tällaisen laajan prosessin, josta muutkin puhujat ovat jo puhuneet.

Me olemme tietysti tottuneet siihen, että politiikka on hallitusvetoista ja lakeja säädetään hallituksen esitysten perusteella, ja se olkoonkin pääsääntö. Mutta olen kyllä myös sitä mieltä, että jos on olemassa kansanedustajan aloiteoikeus, on perusteltua, että sitä joskus myös käytetään niin, että se toteuttaa joitakin muutoksia, niin kuin tässä nyt näyttää olevan tapahtumassa. Se on mielestäni perusteltua paitsi kansanvallan kannalta — aika pitkään jo tässä talossa olleena toteen — myös kansanedustajien työmotivaation kannalta, jossa olisi todella paljon parantamisen varaa.

Ei tässä ole minunkaan mielestäni kovin suurta eroa siinä suhteessa, mihin ed. Pulliainen jo äsken viittasi. Eduskunta joutuu monesti kirjoittamaan hallituksen esityksiä, riippumatta siitä, minkä värisiä hallitukset ovat milloinkin olleet, aivan uudestaan, kuuntelemaan asiantuntijoita ja saamaan pykäläehdotuksia uudestaan. Tässä mielessä minusta tässä ei ole mitään moitteenalasta.

Ed. A n t v u o r i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos sallitte, niin vastaan ed. Rajamäen edellisen puhekierroksen viimeiseen vastauspuheenvuoroon. Kun hän kiitti hyvistä puheenvuoroista, minun täytyy varmaankin pitää se huono puheenvuoro.

Minusta asia on saanut kyllä aivan kohtuuttomat mittasuhteet, kun ajatellaan, että tässä maassa on kuitenkin faktisesti vieläkin 500 000 työtöntä. Meillä on rajan takana kehitysmää, jossa ei tiedetä, mitä tapahtuu. Lapsia kohdellaan tässä maailmassa huonosti, miljoonia lapsia kuolee nälkään joka vuosi. Mielettäviä sotia tuodaan joka ilta televisiossa eteemme. Ja meillä keskustellaan viehekalastuksesta!

Vaikka keskustellaankin, ja tietysti tämänkin tapaiset asiat eduskunnalle kuuluvat, minusta on aikamoista harhaa kuvitella, että edes kalastus tulee oikeudenmukaiseksi tämän ed. Rajamäen lakialoitteen kautta.

Ed. K a l l i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kolmeen asiaan haluan antaa lisäperusteita.

Ensinnäkin se, miksi itse olisin paremmin valtakunnallisen kortin kannalla kuin läänikohtaisen tai maaseutuelinkeinopiirikohtaisen, johtuu siitä, että monet asuvat kolmen piirin nurkkauksessa. Jotta silloin voi kalastaa, käyttää hyväksi tätä mahdollisuutta, se edellyttää kolmea läänikohtaista korttia, jolloin maksu muodostuu jo 450 markaksi plus kalastuksenhoitomaksu. Valtakunnallisen kortin hinta voisi olla esimerkiksi 300 tai 400 markkaa, jolloin kalastusalueen omistajalle tai vesialueen haltijalle tai omistajalle jäisi aito mahdollisuus myydä lupia; niin hän nyt valitettavasti ei käy. Ja tietenkin parempi kerta-rysäys kuin jatkuva kitinä ja vitinä.

Toinen asia, kyllähän valmistelussa on jäänyt puutteelliseksi se, että vasta nyt on käynyt ilmi ja tullut selväksi, että on tapauksia ja tilanteita, joissa yksityinen henkilö on ostanut valtiolta esimerkiksi kokonaisen järven tai useammat henkilöt ovat ostaneet, maksaneet normaalin käyvän hinnan tästä vesialueesta ja mahdollisesti kaloista, ja nyt tällä päätöksellä tämä tilanne tulee konkreettisesti muuttumaan.

Sitten tähän valmisteluun. Jos muistamme, millä tavalla eduskunta mietintöä käsitteli toisessa käsittelyssä pykäläkohtaisen käsittelyn osalta, niin suuri salihan runttasi mietinnön monet pykälät. Uskon, ettei kukaan nyt voi väittää, että valmistelu tätä taustaa vasten kovin hyvää ja verratonta on ollut.

Joka tapauksessa ennustan, että tähän asiaan palataan tässä salissa aika nopeasti ja toivottavasti sitten jatketaan tätä antoisaa keskustelua.

Ed. R o s e n d a h l : Arvoisa rouva puhemies, värderade fru talman! Vastoin tervettä oikeudentuntoa läänikohtaista viehekalastusmaksua koskeva lakialoite on nyt soudettu eduskunnan kolmanteen käsittelyyn. Tämä on tapahtunut vähät välittäen uhan kohteeksi joutuvien ryhmien vetoomuksista ja äänekkäistä protesteista. Asia jakaa valitettavalla tavalla Suomen kansaa, eikä sitä pitäisi toteuttaa ilman selkeitä perusteita ja todellista yleistä tarvetta. Tehdyt tutkimukset osoittavat, että nykyiseen järjestelmään ollaan melko tyytyväisiä.

Voisin tässä puuttua ed. Rajamäen väittämään, että asiantuntijat olisivat kannattaneet aloitteen lakiehdotusta. Näin ei ollut. (Ed. Rajamäki: Enemmistö!) Kolmesta vapaa-ajankalastajien järjestöistä vain kaksi kannatti. Kaikki ammattikalastajien järjestöt vastustivat. Vesienomistajien järjestöt kaikki vastustivat. Kaikki maaseutuelinkeinopiirien edustajat eivät suin-

kaan kannattaneet, vaan myös osa vastusti. — Minusta suurin osa kuulluista asiantuntijoista vastusti ehdotusta. Tässä tuli äsken väärää tietoa tästä asiasta.

Tietämättömyys ja välinpitämättömyys todellista oloista johtaa siihen, että ympäristönäkökohdat ja kalastusbiologiset vaatimukset ollaan valmiit sivuuttamaan vapaa-ajan harrastuksen eduksi. Myös vesien omistajien, saaristoväestön ja kesämökkien omistajien etua poljetaan. Enemmistö ajaa kovaäänisen urheilukalastajaryhmän asiaa. Tällä tavalla uskotaankin saatavan sisältöä poliittiseen ideologiaan, mutta tällöin ei oteta huomioon, että useimmat vapaa-ajan kalastajat haluavat toimia oikeudenmukaisesti vedenomistajan luvalla eikä heillä myöskään ole tarvetta läänikohtaiseen lupaan. Mutta eivät myöskään ne, jotka haluavat maksaa kalastuksestaan todelliselle vesienomistajalle, saa olla rauhassa, vaan kuka tahansa voi valtiollinen viehekortti taskusaan ryhtyä harrastamaan moottoriuistelua ja muuta viehekalastusta.

Olemme äänestyksien edessä, jossa teistä itse kunkin perusideologia tulee paljastumaan armottomasti. Lakialoitteen ja nykyisen kalastuslain periaatteellinen ero on niin suuri, että eräiden välineitä koskevien rajoitusten tai rauhoitusmahdollisuuksien taakse ei voi piiloutua. Ollaan joko valmiita vain yhden hovin vuoksi puuttumaan omistusoikeuteen tai sitten ei.

Ero aidon ja epäaidon porvarillisen vakaumuksen välillä on juuri siinä, että aitoa porvarillista vakaumusta edustava puolustaa omistusoikeutta myös pientä siihen kajoamista vastaan, vaikka itse sattuisikaan omistamaan mitään kajoamisen kohteeksi joutuva, kun taas opportunistinen porvari ottaa asiaan kantaa omasta tilanteestaan lähtien. Kuka takaa, ettei seuraavalla kerralla jokin toinen omistusoikeuden osa-alue joudu virkistyskansan oikeuksien lisäämisen kohteeksi esimerkiksi niin, että valtiollisella laskettelukortilla voidaan lasketella ilmaiseksi kaikissa rinteissä? Mitä muuten sanotaan valtiollisesta läänikohtaisesta laskettelukortista?

Sen, joka haluaa saada kuvan eduskunnan todellisista ideologisista voimasuhteista, on syytä paneutua tulevaan äänestyskarttaan hyvin tarkkaan. Me, jotka vastustamme valtiollisen vieheluvan antamista yksityisille vesille, emme oikeastaan tarvitse useampia argumentteja. Pilkintäkeskustelussa 15 vuotta sitten käytetyt argumentit eivät ole tällä kerralla voimassa varsinkaan, kun kukaan ei voine väittää, ettei mootto-

riuistelun ja pilkinnän välillä olisi huomattava ero. Populististen argumenttien joukkoon kuuluu myös väite siitä, ettei kaloilla ole nimilappuja ja etteivät ne puhu eri kieltä. Tämä kertoo jotakin siitä taktiikasta, mihin on varauduttu mielipiteisiin vaikuttamiseksi.

Fru talman! Fisken är inte någon obegränsad naturresurs, utan de vanligaste rovfiskarna är ett resultat av vattenvård och utplanterade yngel. Vattenägarnas motiv för detta arbete försvinner när ägaren inte längre har möjlighet att begränsa och styra fisket på sitt område. Det går inte längre att kontrollera hur vattenområdena exploateras och av vem. Följden blir vanskötsel av fiskevården som drabbar både fritids- och yrkesfiskare. Därför skadar lagmotionen spinnfisket på lång sikt mera än det gagnar. Med andra ord, motionären skjuter sig själv i foten.

Det går inte heller att övervaka det föreslagna systemet. Redan nu är det bara en del av de föregivna fritidsfiskarna som erlägger fiskevårdsavgiften. Lagförslaget föreskriver inga sanktioner för dem som vägrar uppvisa spinnfiskekortet eller identitetsbevis över att man är under 18 eller över 65 år. Myndigheterna har inga resurser och övervaka och vattenägarna har inte längre något med saken att skaffa eftersom trollingen och spöfisket görs till en allmän rättighet.

Resultatet är att vattenägaren inte längre har någon nytta av att locka till sig fritidsfiskare genom aktiv försäljning, när staten tar pengarna och han inte får en rimlig ersättning. I stället kan lagändringen leda till att han gör allt för att hålla sin resurs hemlig för att undvika att hans vatten eller stränder exploateras.

Stadgandet i 11 § nya 2 moment om möjligheter att undanta vissa områden intogs visserligen efter förhandlingar mellan grupperna på svenska riksdagsgruppens initiativ, så att landsbygdsnäringsdistriktet bör förhindra spinnfisket genom bunden provning i vissa särskilda fall på totalt högst 25 procent av fiskeområdets vatten. Det blir givetvis rusning att få vattnen skyddade mot det fria spinnfisket och motortrollingen. Ett sådant fredningsbeslut innebär att det i 8 § stadgade fria spinnfisket förbjuds, inte att ägarens eller fiskerättsinnehavarens rättigheter begränsas. Tyvärr är stadgandet om högst 25 procent alltför begränsat och i procenten bör givetvis inte inräknas tidigare fredade vattenområden, nationalparker och andra statens vatten som är avgränsade från allmänt bruk. Detta är nödvändigt för att enskilda vat-

tenägare i olika fiskeområden skall behandlas jämlikt.

Årsavgiften för spinnfisket höjdes till 150 mark i riksdagens andra behandling. Men ändå är frågan om medlens tillräcklighet befogad eftersom pilkfisket samtidigt befrias från fiskevårdsavgift, en billigare veckoavgift införs och 65-åringar helt befrias från avgiften. Det är fel och strider även mot grundlagsutskottets uttalande att slopa avgiften på pilkfisket, för en del av den skulle gå till vattenägarna som ersättning för intrånget. Förslagen har därför stor verkan på finansieringen av fiskevården och hela fiskesektorn som man helt bortsett ifrån. Risken är uppenbar att många fiskelag upphör med sin fiskevårdsverksamhet när lagen träder i kraft.

Arvoisa puhemies! On myöskin huomionarvoista, että eduskunnan enemmistö on kieltäytynyt selvittämästä valtiollisen viehekalastusmaksun kilpailua vääristäviä vaikutuksia.

Eduskunta ei myöskään suostunut yksityiskohtaisessa käsittelyssä riittävän välimatkan määrittämisen moottoriuistelun ja kalanpyydysten välillä tai riittävän etäisyyden säätämiseen vapaa-ajan tonteista. Kun valtio nyt tarjoaa vapaa-ajankalastajille mahdollisuuden liikkua muiden kalastajien pyydysten lähellä, vahingot on korvattava aivan kuten valtio korvaa hirvi- ja petovahingotkin.

Tämän huvielämän ammattikalastukselle aiheuttamat taloudelliset vahingot on selvitettävä ja korvattava varsinkin, kun vapaa-ajankalastajat voivat myydä saaliinsa ilman arvonnäisäveroa ja riittävää verotuksen valvontaa ja kilpailla siten myös markkinoilla.

On syytä muistaa, että vapaa viehekalastus on pienentänyt kalakantoja katastrofaalisesti Tukholman saaristossa ja tehnyt verkkokalastuksen mahdottomaksi verkkojen rikkoutumisen vuoksi. Nyt kadutaankin syvästi 80-luvulla tehtyä tyhmyyttä.

Muut ruotsalaisen eduskuntaryhmän esittämät muutokset äänestettiin kumoon. Olimme todella uskoneet, että eduskunnan enemmistöllä olisi ollut valmiutta suostua muutoksiin, mutta näin ei ollut asianlaita. Viimeistään nyt useimmille pitäisi olla selvää, että laki on epäoikeudenmukainen.

Rouva puhemies! Ehdotan, että käsittelyssä oleva lakiehdotus hylättäisiin, ja kun tämä lakiehdotus tulee äänestyksessä hylättyä, teen monisteena jaetun perustelulausumaehdotuksen n:o 1, joka kuuluu seuraavasti:

”Hylätessään lakiehdotuksen eduskunta edellyttää, että hallitus 28.2.1997 mennessä antaa eduskunnalle esityksen kalastuslain muuttamisesta, jossa vapaa-ajan kalastusmahdollisuuksien turvaamiseksi vesien omistajia veloitetaan myymään viehekalastuslupia tavalla, joka muun muassa huomioi ympäristönäkökohdat sekä eri osapuolten näkemykset tasapuolisesti.”

Vielä siis tarjoutuu yksi mahdollisuus kantas- osoittamiseen niille, jotka tuntevat huolta lain seuraamuksista. Jollei riittävän moni käytä tätä mahdollisuutta, olemme lain seurausten edessä. Jos vastoin luuloani lakiehdotus tulisi hyväksytyksi, ehdotan, että perusteluissa lausuttaisiin seuraavaa:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa uuden viehekalastuslupakäytännön toteutumista ja että hallitus kiinnittää erityistä huomiota riittävän valvonnan järjestämiseen, ammattikalastajien ja vesien omistajien toimeentulomahdollisuuksiin, istutustoimintaan ja ympäristöön ja epäkohtien ilmaantuessa ryhtyy tarvittaessa lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin.” Tämä on myös jaettu pöydille.

Koska kaikki edellä mainitut asiat ovat olleet käsiteltävinä eikä kukaan voi väittää omaavansa lopullisia vastauksia, eduskunnan tulisi yksimielisesti hyväksyä tällainen lausuma. Jollei näin tapahdu, tätä ei voida pitää muuna kuin täydellisenä välinpitämättömyytenä lain seurauksista. Valiokunnan mietinnössä ei ole tällaista kokoaavaa pontta, joka olisi samassa määrin hallitusta velvoittava.

Eilen jälleen kolme ympäristöjärjestöä, nimittäin Saariston ympäristösäätiö, Natur och Miljö sekä Nordenskiöld-seura vetosivat kaikkiin kansanedustajiin, että emme hyväksyisi lakiehdotusta vapaasta moottoriuistelusta ja viehekalastuksesta. Toivon eduskunnan ottavan huomioon maan korkeimmalle elimelle osoitetut vetoomukset.

Ed. V i s t b a c k a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ollut uskoa korviani, kun kuuntelin ed. Rosendahlin väitteitä siitä, että yhdellä vavalla ja vieheellä kalastettaessa aiheutetaan ammattikalastajille sellaista vahinkoa ja lisäksi kilpaillaan kalamarkkinoilla sillä tavoin, että ammattikalastajat joutuvat vaaraan. Minun mielestäni, arvoisa puhemies, tämä oli kyllä käsittelemättömän väite. Tuntuu siltä, että ed. Rosendahl ei ole ikinä pitänyt vapaa kädessään ja yhdellä vavalla ja vieheellä kalastanut Suomen jär-

viissä taikka rannikolla. Tämä on kyllä todella käsittämätön väite.

Arvoisa puhemies! Minua ihmetyttää se, että kun olen kuunnellut jokaisen ed. Rosendahlin puheenvuoron, hän ei ole kertaakaan maininnut sitä, että silloin kun ollaan vetokalastamassa ja urheilukalastajilla on useampia vapoja, tämä lakiesitys nimenomaan tarkoittaa sitä, että vesienomistajalla on mahdollisuus myydä silloin lupa sille alueelle. Tätä varmasti urheilukalastajat tulevat käyttämään hyväkseen. Toivon vain, että vesialueiden omistajat ymmärtäisivät tämän tilanteen, mutta valitettavasti vastustajat eivät ole tuoneet tätä asiaa kertaakaan esille tässä salissa.

Arvoisa puhemies! Olen hämmentynyt ed. Rosendahlin tuntemuksesta nimenomaan viehekalastuksen osalta.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Rosendahl edustaa täällä sitkeästi omaa näkemystään ja edustaa tietysti varmasti laajoja joukkoja, jotka ovat sitä mieltä asiasta kuin hän täällä esittää. Kunnioitan sitä, ja näinhän tietysti ed. Rosendahlin täytyy tehdä. Mutta olen hämmästynyt siitä, että hän koko ajan maalailee tietyn tyyppisiä kauhukuvia, joita olemme jo postikortteinakin saaneet eduskunnassa kähdä ja joihin myös ed. Vistbacka viittasi.

Sellaisen kuvan, että järvellä tuollainen 120 hevosvoiman moottorilla varustettu kiitäjä, jolla on 20 viehettä perässään ja pari laahusnuottaa vielä lisänä, syöksyisi sieltä ja hyökyaalloillaan rikkoisi köyhän eläkeläisen rantalaiturin, hän yrittää antaa. Eräässä kortissa, joka tuli tänne — siitä on täällä aikaisemminkin puhuttu — viehekalastaja ongenavallaan ronkki jonkun kesämökkiläisen saunanikkunasta rintaliivejä ja toisella puolen venettä tarjottiin pullanpalan sisällä pikku prosessoria pullasorsalle, että ”ota nyt tässä on pullaa, että syöt samalla tämän pikku prosessorin, vieheen”. Tämän tyyppistä on, mutta nyt ed. Rosendahl ei puhunut mainitusta näkemyksestä, mutta sellaisia korttejaahan me olemme tänne saaneet.

Totta kai puolustetaan omaa ja kannattajien näkemystä, mutta tällaiset kauhukuvat rikotuisista verkoista ja kaikista ovat mielestäni aivan uskomattomia. Eihän tämä ole mikään keskustelupohja tässä asiassa. Kaikilta muilta osin minä kyllä ed. Rosendahlin näkemykset ymmärrän ja kunnioitan hänen sitkeyttään asiassa.

Ed. M ä h ö n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että kyllä ed. Ro-

sendahl varmasti aito on uskossaan ja sanoissaan. Hän tuntee ja kokee näin. Mutta väitän kyllä paljon virvelikalastusta harrastavana henkilönä, että puheet siitä, että virvelillä kalat poistetaan järivistä, ovat täysin vailla perustetta.

En malta olla puuttumatta hieman ed. Antvuoren sanontaan, kun hän toisti, mitä monet muutkin ovat sanoneet, että tämä keskustelu on saanut suhteettoman suuret mittasuhteet. Olen täsmälleen samaa mieltä. Jos sitä verrataan varsinkin keskusteluihin, mitä olemme tässä talossa käyneet työllisyydestä, kyllä tässä epäsuhta on.

Haluaisin nyt muistuttaa niitä, jotka näin ovat lausuneet, ja niitä, jotka ovat vastustaneet lakialoitteen läpiviemistä, että kyllä jarruttaminen valitettavasti on tapahtunut nimenomaan vastustajien taholta. Lakialoitteen puolestapuhujat olisivat olleet valmiita huomattavasti nopeampan käsittelyyn, kuin nyt on tapahtunut. Virhe ja vika on ollut toisessa päässä.

Ed. K a r h u n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rosendahlilla on oikeus omaan mielipiteeseensä ja omiin arvoihinsa, mutta toivoisin hänen myös kunnioittavan toisten ihmisten arvoja ja asenteita. Pidän hyvin loukkaavana sitä osaa hänen puheenvuorostaan, jossa hän epäilee ihmisiä ja heidän asenteitaan osoittamalla, mikä on aitoa ja mikä epäaitoa porvarillisuutta. Porvarillisuuteen kuuluu mielestäni moniarvoisuus ja monien erilaisten näkemysten hyväksyminen. Sitä ei voinut havaita ed. Rosendahlin puheenvuorosta.

Onkiminen ja pilkkiminenhän on tällä hetkellä jo sallittua kalastuksenhoitomaksua vastaan. Sen vuoksihan aika johdonmukainen seuraamus ed. Rosendahlin väitteistä olisikin se, että vaadittaisiin nykyisten oikeuksienkin poistamista ja myös muiden luonnon nautintaoikeuksien kielämistä. Marjastus tai sienestys toisen omistamalla maalla ja leiriytyminen jokamiehenoikeuksien perusteella olisi johdonmukaista myös vaatia silloin poistettaviksi, mutta ehkä tällaista aloitetta voimmekin ryhtyä nyt odottamaan.

En itse ylipäättänsäkään voi ymmärtää sitä, että kun onkiminen ja pilkkiminen on nyt jo sallittua, mitä eroa on siinä, vedetäänkö siimaa pysty- vai vaakasuoraan. Mielestäni kuitenkin toimenpide on suurin piirtein samanlainen.

Ehkä tämän keskustelun tuloksena tulee todellakin aloite myös siitä, että tarvitaan lupa siltä, kenen ilmaa hengittää. Se olisi aika johdonmukaista.

Ylipäättänsäkin puheenvuoron se osa, jossa

verrattiin mahdollisesti syntyviä vahinkoja hirvi- ja petovahinkoihin ja niistä aiheutuviin korvauksiin, kuvaa hyvin sitä, miten vastustajat kokevat viehekalastajat. He todella kokevat, että viehekalastajat ovat hirviin ja muihin eläimiin verrattavia petoja. Se on myös aika loukkaava väite.

Ed. K u o p p a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rosendahl täällä teki läänikohtaisen viehekalastuslupien kannattajista suorastaan terroristeja: Jos kalastusveden omistaja myy viehekalastuslupan, he ovat kunniallisia kansalaisia, mutta jos valtio myy luvan, he muuttuvat terroristeiksi.

Minun mielestäni tällainen vertailu on kyllä aika erikoinen. Hänen puheestaan sai selvästi tällaisen käsityksen, että silloin kun valtio myy vieheluvan, vesillä mellastetaan miten vain, rikotaan pyydykset ja roskataan rannat, rikotaan luonnonrauha ja kaikki raikataan, mutta kun yksityinen maanomistaja tai vedenomistaja myy luvan, silloin tällaisista ei tapahdu. Minun mielestäni samat ihmiset ostavat näitä lupia, ovat tähänkin asti ostaneet ja ostavat tulevaisuudessaakin. Ei minulle ainakaan ole mitään eroa, ostanko minä läänikohtaisen viehekalastuslupan tai, niin kuin tähän asti, luvan kalastuskunnalta. Samalla tavalla minä siellä kalastan nyt kuin ennenkin.

Minä ainakin kalastajana, kun viehekalastusta harrastan, haluan varoa verkkoja ja muiden pyydyksiä. Kalojahan minä sieltä toki yritän enkä niitä pyydyksiä. Tässä on aivan olennainen ero, kun luodaan sellainen kuva, että ikään kuin tarkoituksella pyydyksiä rikottaisiin ja pyydyksiin pyritäisiin sotkeutumaan. Jos ne ovat kunnolla merkittyjä, että ne voi nähdä — lakihan sanoo, että ne on kunnolla merkittävät — silloinhan ne on helppo myös välttää. Kyllä kunnollinen keskivertokalastaja varmasti välttää toisten verkot ja pyydykset, koska itsellehän siitä vain hankaluuksia aiheutuu. Tämä oli aika tavalla erikoinen näkemys, mutta jokaisellahan on tietenkin oikeus omiin mielipiteisiinsä.

Ed. K o i s t i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan puuttua ed. Rosendahlin ja oikeastaan ed. Kallinkin puheenvuoroon siltä osin, kun on kyse yksityisen kansanedustajan aloiteoikeudesta. Se on meillä jokaisella. Tämä aloite on viety nyt pitkän keskustelun ja pitkän ajan jälkeen loppusuoralle, mutta en malta olla tässä yhteydessä muistuttamatta siitä, että viime vaalikaudella oli jo tässä talossa sisällä

toinen yksityisen kansanedustajan tekemä lakialoite, jossa oli 149 nimeä. Se haudattiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan. Se uusittiin tällä vaalikaudella. Lakialoite koskee vuonna 26 syntyneitten rintamatunnusasia, kun osa heistä on vielä ilman sitä, ja on seuraavan puhujan, ed. Puiston, nimissä. Sitä ei ole käsitelty valiokunnassa. Se on siirretty ministeriöön ja ministerin käsiteltäväksi. Ei voi muuta kuin toivoa näitten aikaisempien puheenvuorojen pohjalta, että kun kuulemma ministeriöstä esitys tulee tähän taloon, sosiaali- ja terveysvaliokunta muuttaa sen, ellei se ole lakialoitteen mukainen, siihen muotoon, minkä me tämän talon enemmistö olemme halunneet. Käytettäisiin tässä nyt sitä oikeutta, mikä tällä talolla on.

Ed. Juhantalo merkitään läsnä olevaksi.

Ed. R o s e n d a h l (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Vistbackan puheenvuoron johdosta sanon: Saalis ei ole kovin vähäinen, vaan vuonna 92 Uudenmaan maaseutuelinkeinopiirissä saatiin 8,2 miljoonaa kiloa tällä kalastusmenetelmällä ja saaliin arvo oli 51 miljoonaa markkaa. Tämä oli vain yhden piirin osa. (Ed. Vistbacka: Ahveniako?) — Ei, vaan arvokaloja, petokaloja.

Tämä on erittäin tehokas kalastustapa. Ei ole kysymys yhdestä vavasta. Jos veneessä on yksi aikuinen ja kolme lasta, siinä voi käyttää neljää vapaa. Jos aikuinen on yli 65-vuotias ei tarvitse maksaa yhtään mitään. Veneessä voi käyttää kahdeksaa uistinta, siis kaksi per henkilö, jos luetaan lakia tarkkaan. Tämä on erittäin tehokas kalastustapa. Kokemukset Ruotsin saaristossa osoittavat, että se repii verkkoja erittäin tehokkaasti. Siellä on jouduttu lopettamaan verkkokalastusta.

Mitä tulee tähän, että olisin väittänyt, että tyhjennetään järviä, en ole väittänyt mitään tällaista. Kyllä minä ymmärrän, että niitä ei tyhjennetä. Kyllä sinne jäävät ainakin roskakalat. Mutta kukaan ei ole kiinnostunut enää istuttamaan arvokaloja tämän jälkeen. Nykyään vesien omistajat ja kalastuskunnat hoitavat tämän. Ne vetäytyvät nyt tästä hommasta.

Mitä tulee jokamiehenoikeuteen, se on keskiajalta peräisin oleva residuaalioikeus, josta oikeastaan ei ole säädetty missään. Jotakin on josain laissa, rikoslaisissa jne., mutta se on kuitenkin perinneoikeus, joka on huomioitu silloin, kun

alueet on ostettu. Tiedämme, että jokainen saa liikkua siellä, saa poimia marjoja jnp. Vedet kuuluvat omistusoikeuteen, niistä on maksettu ja niistä on maksettu veroa.

Ed. P u i s t o : Arvoisa puhemies! Aluksi vastaan ed. Koistisen vastauspuheenvuorossaan esiintuomaan kansanedustajan lakialoiteoikeuteen. Hän mainitsi myös toisen, nimissään olevan lakialoitteen, jossa on yli sata allekirjoittajaa ja joka koskee vuonna 26 syntyneitä sotatilaan verrattavissa olosuhteissa työskennelleitä veteraaneja. Voin kertoa, että asia etenee. Miten satuikin, että juuri tunti sitten keskustelin sosiaalivaliokunnan puheenjohtajan ed. Skinnarin kanssa, joka lupasi tutkia mahdollisuutta sen nopeaan käsittelyynottoon ennen joulua. Samoin ministeri Mönkäre on luvannut edistää sitä, että asiasta tulee ratkaisu, toivottavasti vielä tämän vuoden puolella.

Kun kuuntelin ed. Rosendahlin puheenvuoroa ja tapaa, jolla hän arvosteli porvaristoa, tunsin mielihyvää siitä, että tämän salin oikea reuna ei ole kauttaaltaan hänen peräämäänsä aitoa porvaria, joka olisi valmis kieltämään varmasti meiltä tavallisilta suomalaisilta tallaajilta metsässä liikkumisen, marjastamisen, sienestämisen, vesillä liikkumisen, ja kuten ed. Karhunen sanoi, kai jo merkityn ilmankin hengittämisen. Onneksi elämme demokraattisessa maassa, jossa meitä on eri tavalla ajattelevia.

Arvoisa puhemies! Kun on peloteltu moottorivetoisella vetouistelulla, joita tämä laki ei edes koske mutta jota on käytetty hirviönä tässä, voin kertoa, että olen henkilökohtaisesti viime sunnuntaina tutustunut tähän asiaan. Olin Turussa Airistolla järjestäytyneen urheilukalastusseuran lohimestaruuskilpailuissa, joissa koko päivän sata venekuntaa oli erittäin tarkasti rajatulla alueella uistelemassa, vetämässä. Näiden sadan venekunnan yhteinen saalis on 43 kalaa. Useimmat venekunnat tulivat ilman yhtään ainoaa kalaa koko päivän uisteltuaan. Itse olin kolme tuntia veneessä, jossa oli useampi vetouistin. Ei ollut toivoakaan, ei kuvitelmaakaan, että olisi ollut näpsyäkään. (Ed. Kuoppa: Montako verkkoa?) — Ei mennyt verkkojakaan.

Mielenkiintoista oli nähdä se, miten tarkasti ennen kilpailun alkamista keskusteltiin juuri luonnon suojelusta ja siitä, että sovitut vesirajoja ei ylitetä. Yllätyspalkintona ollut televisio olisi lahjoitettu sille vesien omistajalle, jonka rajoja olisi loukattu. Kilpailun lopussa todettiin, että rajoja ei ole loukattu. Yhteishengessä vesien

omistajien kanssa kilpailu vedettiin läpi, kaikki olivat tyytyväisiä, kaikki saivat raitista ilmaa ja viettivät myös sosiaalisesti yhteisen päivän.

Urheilukalastusseurat istuttavat vuosittain kaloja. Seuran edustajat sanoivatkin, että mikäli he eivät suojelisi eläimiä ja luontoa siinä määrin, että eivät halua vahingoittaa kaloja, olisi eduksi heidän toiminnalleen, jos he voisivat merkata istuttamansa kalat, jotta puheet ryöstöstä ja kalojen lisääntymisen estämisestä voitaisiin lopettaa.

Oli mielenkiintoista kuulla, että ed. Rosendahl oli sitä mieltä, että vesien omistajat lopettavat vesien hoidon ja kalojen istutuksen, eivät enää välitä tehdä sitä. Kysynkin siinä tapauksessa, miksi perittävä kalastusmaksua tuloutetaan lopuksi vesialueiden omistajille, mikäli he ilmoittavat asenteensa muuttuneen siten, etteivät he enää vesiä hoida. Olen ymmärtänyt, että se on maksu nimenomaan kalavesien hoitoon.

Koska en usko, että kaikki vesialueiden omistajat edustavat ed. Rosendahlin kaltaisia mielipiteitä, vaan kyseessä ovat ääriyhmät, niin ehdotan, että lain perusteluihin hyväksytään nimelläni jätetty seuraava lausuma, jolla halutaan taata se, ettei onkijoiden ja pilkkijöiden ja yli 65-vuotiaitten vapauduttua kalastusmaksusta kertymä vähenisi, mitä on epäilty:

”Kalastuksenhoitomaksun kertymän voidaan arvioida vähentyvän kaikkien onkijoiden, pilkkijöiden sekä 65 vuotta täyttäneiden kalastuksen harjoittajien vapautuessa kalastuksenhoitomaksun suorittamisesta. Tämän vuoksi eduskunta edellyttää, että kalastuslakia tarkistetaan siten, etteivät kalastuksenhoitomaksuista kalatalouden edistämiseen valtion talousarviossa osoitetut varat vähene.”

Toivon, että näitä varoja käytetään asenteellisesti oikein.

Uskon, että tämän lain voimaan tultua on odotettavissa puolin ja toisin ääriryhmien ylihyöntejä, mutta pidän vesillä ja saaristossa liikkuvia ihmisiä samoin kuin saaristossa asuvia vesien omistajia terveinä ja uskon, että tilanne pian tasaantuu. Toivon niiden, jotka jäävät aloitteen käsittelyssä vähemmistöön, lopettavan vesialueiden omistajien pelottelun.

Ed. L a h t e l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Puisto käsitteli puheessaan lähinnä meriuistelua, mutta itse kun olen sisävesiltä kotoisin, sen verran täydennyksenä voi todeta, että ei se sen kummempi tilanne sisävesienkään osalta ole. Itse olen ollut monessa

uistelukilpailussa mukana ja soutamalla yleensä. Voin todeta, että ikinä kilpailussa vielä en ole yhtään taimenta saanut, joitakin ahvenia olen kyllä saanut, ja silloin kun on tarkat mitat olleet, niitä ei ole voinut edes ottaa, kun ne ovat olleet alamittaisia, eli ne on pitänyt laskea uimaan takaisin. Viime kesänäkin oli yli 600 venettä ja kokonaiskalamäärä, mitä ne 600 venettä saivat, oli vähän yli 100 kiloa, ja siinä on sitten kaikki hauet ja kaikki taimenet mukana, ja taimenia oli tosi vähän, kilomäärää en tiedä, mutta kappaleina alle 20. Joten ei tällä sinällään ryöstetty myöskään sisävesien osalta. Niin kuin ed. Puisto totesi, ei se merialuekaan tule minkään ryöstelyn kohteeksi, vaikka siellä tammöistä harrastetaan.

Kaiken lisäksi joudutaan maksamaan erillinen maksu tuon tyypissä moottoriuistelukoissa, elikkä se tuplaa maksukertymää, ja kalastuskunnat voivat istuttaa sitten taas niille alueille, jotta voidaan järjestää uusia kisoja.

Ed. R o s e n d a h l (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmoitan nyt vielä toistamiseen, etten suinkaan kannata jokamiehenoikeuden rajoittamista, niin kuin eräässä puheenvuorossa kävi ilmi, vaan minusta tämä oikeus, joka on Ruotsissa ja Suomessa vanhastaan, on erittäin arvokas. Se takaa kyllä asukkaille oikeuden liikkua toisten mailla. Se on erittäin tärkeä myöskin metsätalouden kannalta. Kun on pieniä palstoja, niin voi käydä siellä ja liikkua vapaasti. Se on aivan jotain toista kuin tämä viehekalastus, josta tehdään nyt tammöinen yleisoikeus yksinkertaisella lainsäädännöllä. Nämä ovat kaksi ihan eri asiaa.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Ensiksi kannatan ed. Puiston tekemää perustelua koskevaa lausumaehdotusta, joka on varsinainen varmistuksen varmistus sille, että kalatalouden neuvontapuoli saa nyt itselleen kohtuullisen määrän varallisuutta. Täällä on jo aikaisemmassa keskustelussa todettu, että Kalatalouden Keskusliitto saa yksin lähes 10 miljoonaa markkaa vuodessa varallisuutta (Ed. Rajamäki: Siltä on vähän rahat huvennut viime aikoina!) — ja on viime aikoina käyttänyt sitä sitten taisteluun meitä kansanedustajia vastaan. Ymmärretään tämä nyt sitten: ohjatakse meidät oikealle tielle. Ainakin minun kohdallani informaatio on kyllä mennyt aika tavalla ohi, antaa lähinnä aiheen vähän jälkiarvointiin, kun operaatio on ohi.

Ensinnäkin on todettava, että minulla on se vaikutelma, että kun me saamme tämän laatuksen

uudistuksen toteutettua, niin miltei jokainen, joka perinteistä viehekalastusta harjoittaa yhdellä vieheellä, sillä lätyskällä, hankkii tämän luvan. Siinähan on jo uutuuden viehätys, vapauden viehätys, jota ed. Rosendahl inhoaa yli kaiken. Tähän on jo kannustimena för Svenska dagen, että asia ärsyttää kauheasti, toisin sanoen se tuo ilon mukanaan. Samalla hän tietysti lunastaa yleisen kalastuskortin. Toisin sanoen, kun nyt moni on liisinyt tästä velvollisuudesta — viime kevätpuolellahan siitä tuli melkoinen haloo julkisuudessa, kun niin moni oli jättänyt kalastuksenhoitomaksun maksamatta — itse asiassa minä odotan, kun tämä ponsi täällä ilman muuta hyväksytään sen jälkeen, kun kalastuslain muutos on hyväksytty, että tämä on nyt sellainen varmistuksen varmistus, kuten totesin, eli tätä ei koskaan jouduta edes "akvarellisoimaan" käytännön toimenpiteeksi. Se tästä asiasta.

Arvoisa puhemies! Muista ponsista. Minä olen tullut viime puheenvuoron jälkeen erittäin vakuuttuneeksi siitä, että ed. Rosendahl ei vielä ole ymmärtänyt, mistä tässä oikein on kysymys. Tässähan sattuu nyt olemaan kysymys vain siitä, että yksi viehe ja yksi painoviehe eli korkeintaan kaksi muovilörtsöä tai peltiläpyskää ja siinä kaikki, ja se kaikki muu toimii ihan niin kuin ennenkin.

Kun hän on sitten erittäin huolissaan vesien omistajien toimeentulomahdollisuuksista tässä yhteydessä ja hänen ponsiehdotuksensa sisältää yhteistyön olla huolissaan, tämä on hyvin mielenkiintoista. Tämähän tarkoittaa silloin sitä, että on myyty tähän saakka yhden vieheen ja yhden painovieheen lupia ja niistä on ollut niin suuret tulot, että niistä on pitänyt tulla myös valtiolle ja kunnalle erittäin kovat verot. Se, mitä pitäisi selvittää, on se, kuinka suuret nämä verotulot oikein ovat olleetkaan yhteiskunnalle. Ilman muuta, jotta näillä tuloilla olisi todella tulomerkitystä, niidenhan pitää olla verotettavaa tuloa. Muutenhan on kysymys harmaasta taloudesta ja verojen kierrosta, ja sitähan me emme täällä eduskunnassa hyväksy ollenkaan.

Otetaan vielä samaan syssyyn toinenkin asia, se kun ed. Rosendahl äskén vastauspuheenvuorossaan totesi, että samassa veneessä on monta ihmistä. Tämähän on mielenkiintoinen asia ympäristöpoliittisesti. Sehän tarkoittaa sitä, että vesillä olevien veneiden määrä on vähentynyt ratkaisevasti, kun kaikki ovat ahtautuneet yhteen veneeseen. Eli tässä yva toimii jo luonnonlain mukaan erittäin tehokkaasti ja hyvin, ed. Rosendahl. Tämähän on aivan loistava juttu. Tällä

tavalla me pystymme ratkaisevasti vähentämään pörräämistä vesillä. Jos haluaa nauttia sillä tavalla, että yksi ihminen onkin, niin kuin te haluatte, monen haravan kanssa, sitten hän on maksanut ne kovat maksut ja valtio ja kunta saavat verotulot sitä.

Minä tavallaan ymmärrän teitä ja toisaalta minä en ymmärrä teitä ollenkaan. Mutta se vaihtelee, riippuu vähän hetkestä. Tällainen tapaus tämä ed. Rosendahlin lähestymistapa.

Sitten oli ed. Kallin edustama mielipide, että siirryttäisiin valtakunnalliseen viehekorttiin. Toetaan nyt varsinaisessa puheenvuorossanikin sen, että se hinnoittelu, jonka hän suoritti äsken, eli 300—400 markkaa per lupa, on aika jännä verrattuna 150 markan lupaan, mikä tässä tulisi. Toisin sanoen hän todisti nyt sen, että me ylihinnnoitimme juuri tämän luvan miltei yksimielisesti. Oliko yksi vastustaja tällä, ed. Virtanen, joka oli toista mieltä. Hän oli ilmeisesti hyvin fiksu terapeutina, kun huomasi, että tässä tapahtuu nyt ylihinnnoittelu, ja yksin äänesti sata-sen puolesta ja me kaikki muut 150:n puolesta.

Mutta ed. Kalli oli vähän epälooginen siinä, että hän nyt hinnoitteli kuitenkin satasen tai sen alla olevan mukaan valtakunnallisen viehekorttinsa, jota hän tarjoili. Todellakin täytyy sanoa, että valtakunnalliseen viehekorttiin menemiseksi tarvitaan ensinnäkin kokemuksia juuri tällä tavalla läänikohtaisen viehekortin avulla, että selvitetään silloin, mitkä erilaiset vaikutukset oikein ovat. Se on ihan paikallaan. Tämä askeltaminen on nyt aivan oikea, rationaalinen teko.

Toisekseen meidän tarvitsee ehdottomasti pitää huoli siitä, että Ahvenanmaa säilyttää erioikeutensa kalastus- ja metsästyshallinnon osalta.

Edelleen se, että saamelaisten kotiseutualueella, lukuun ottamatta Sodankylän Vuotson kylää, säilyy vanha vuoden 1951 vuoden kalastuslaki voimassa ja sen mukaiset oikeudet. Nimittäin sille alueelle sovellettuna tämä sama olisi erittäin ongelmallinen asia valtakunnallisen viehekortin puitteissa, ja läänikohtainen viehekorttikan ei nyt koske sitä aluetta ollenkaan, kuten ei Ahvenanmaatakaan.

Sitten, arvoisa puhemies, muutama näkökohta istutustoiminnasta ja siihen liittyvistä motivaatiotekijöistä. Kun otetaan esimerkiksi Suomenlahti huomioon, täällä petokala hauki on vasta kuudennella sijalla ammattikalastajien saalistilastossa. Se tarkoittaa silloin tietysti sitä, että tässä ei varsinaista ristiriitaa ole. Itse istutustoiminnassa taas motivaatiot ovat aivan kokonaan muualla kuin täällä. Nehän ovat siinä, että verk-

kalastetaan ja muilla tämän laatuilla pyyntivälineillä kalastetaan ja siinä siivellä joku kala tulee myöskin virvelöitsijöitten ja vetouistelijoitten saaliiksi. Eli motivaatiopohja ryhtyä istutustoimintaan on aivan tykkänään toisaalla, ja se ei tässä mihinkään häviä. Sehän säilyy edelleen. Kun sen massiivinen merkitys on aivan toista luokkaa, niin se säilyy edelleen olemassa olevana realiteettina, ja siinä sivulla, kun rahaliikenne nyt sitten vähän runsastuu, tietysti tulee varallisuutta tällä tavalla tähänkin käytettäväksi.

Arvoisa puhemies! Ihan lopuksi velvoittavuudesta. Ed. Rosendahl oli sitä mieltä, että voitaisiin velvoittaa vesien omistajat myymään viehekalastuslupia. Tämä on tosi mielenkiintoinen juttu. Nimittäin sehän on erittäin raju homma perustuslaillisesti. Se ei voisi tapahtua missään muussa kuin perustuslain sääätämisjärjestyksessä ja siinäkin vielä oikein tiukimman jälkeen ja rankimman mukaan harkiten. Sehän tarkoittaa laajennettuna sitä, että sanotaan, että jos omistat auton, niin sinut velvoitetaan myymään se, taikka jotakin muuta, eli sehän on ihan toinen juttu kerta kaikkiaan. Tässähän me velvoitamme vain postikonttorin myymään viehekalastuslupan ja siinä kaikki, ja se on hyvin elegantti ratkaisu, jota me kaikki lämpimästi kannatamme ja jonka suurella enemmistöllä hyväksymme.

Ed. M. M a r k k u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan todeta muutaman näkökohdan lausumien merkityksestä, joita niin ed. Pulliainen kuin muutama aikaisempikin puhuja käsittelevät.

Nähdäkseni ed. Puiston esittämä lausumaehdotus varsin hyvin kuvaa sitä halua, joka tämän lain kannattajilla on koko ajan ollut eli haluamme tulla järkevässä kohdissa mahdollisimman paljon vastaan ja selkeyttää itse ratkaisua ja siitä aiheutuvia vaikutuksia. Oleellista on, että me olemme valmiita tarkistamaan kalastuslakia, jos tarvetta todella on. Elleivät kalastuksenhoitomaksuista kalatalouden edistämiseen valtion talousarviossa osoitetut varat muuten riitä, on määrärahoja nostettava eli vähintään nykyinen taso pitää säilyttää.

Haluan tähän lisätä vielä ne pari kohtaa, jotka valiokunnan mietinnössä on varsin selkeästi todettu: Ensinnäkin maaseutuelinkeinopiirien ja Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen on luotava yhdessä seurantajärjestelmä, jolla seurataan koko maassa läänikohtaisen viehekorttijärjestelmän käytännön toimivuutta ja vaikutusta petokalakantoihin. Toiseksi ministeriön

toimesta selvitetään viehekalastusuudistuksen muille kalanpyyntimuodoille aiheuttamien kielteisten vaikutusten laajuus ja taloudellinen merkitys. Kun me nämä lausumat hyväksymme, asia on edelleen meillä myös tässä talossa täydessä kontrollissa ja tätä kautta voimme edetä tarkistustoimenpiteisiin, jos se aikanaan on tarpeellista.

Ed. Rosendahl (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Pulliainen puhui verotuksesta. Nykyään, kun vedenomistaja tai kalastusoikeuden haltija myy lupia, hän joutuu maksamaan arvonnäköveroä plus tuloveroa tietenkin, jos toiminta antaa voittoa. Nämä molemmat verotulot nyt häviävät tietenkin, kun valtio ryhtyy myymään näitä lupia eikä enää arvonnäköveroä makseta.

Toinen asia, mistä minä puhuin, oli se, millä tavalla viehekalastajat maksavat veroa, jos he myyvät kalansa. He luultavasti eivät ole arvonnäköverovelvollisia, koska myynti ei mene yli 50 000 markan rajan. Tuloveron he tietenkin joutuvat maksamaan, mutta sitä on vaikea valvoa.

Toisessa asiassa eli siinä, että velvoitetaan myymään lupia, viitataan kalastuslain 9 §:ään, jossa vedenomistaja velvoitetaan myymään markkinatalouden perustein kohtuuhintaan osoittamallaan tavalla ja ajalla viehelupaoikeutta kylän asukkaille. Tarkoitus on nyt, että tämä laajennetaan koskemaan myös urheilukalastajia. Mainitsemani asia on jo 9 §:ssä. Millä enemmistöllä se sitten eduskunnassa säädetään, on perustuslakivaliokunnan asia ja riippuu tietenkin siitä, niin kuin tässäkin laissa, millä tavalla tämä velvollisuus rajataan esimerkiksi 11 §:ssä ja millä hinnalla se tulee tapahtumaan. Se on suurin piirtein sama menetelmä kuin aikaisemmassa vastalauseessani mietinnössä.

Ed. Uotila: Arvoisa rouva puhemies! En ole aiemmin lakialoitteen käsittelyn aikana käyttänyt puheenvuoroa, ja nyt, kun asia on tänään tullut niin sanotusti grande finale -vaiheeseen eli kolmanteen käsittelyyn, viimeinen tilaisuus muutama lause siitä omalta osaltaan sanoa.

Meillä Suomessa on jokamiehenoikeuksilla annettu laajat mahdollisuudet luonnosta ja sen antamista nauttimiseen. Niin kuin on moneen kertaan todettu, saamme vaeltaa luonnossa, saamme leiriäyttyä sinne, saamme nauttia suomalaisen luonnon kauneudesta, tuoksuista ja myös sen tuottamista antimista varsinkin laajasti. Meillä on oikeus kerätä marjoja ja sienä, kunhan emme

riko kanssaihminen kotirauhaa tunkemalla itseämme heidän koti- ja pihapiireihinsä.

Keskustelussa ovat jotkut verranneet näitä suomalaisia jokamiehenoikeuksia käytäntöihin ja oikeuksiin muualla maailmassa ja todenneet, että muun muassa Keski-Euroopan monissa maissa jopa liikkuminen toisten mailla on kovasti rajoitettua, kiellettyäkin. Tämä on tietysti totta, mutta eihän tämä missään nimessä ole minikäänlainen peruste sille, että tämän tyyppisten oikeuksien laajentamista pitäisi Suomessa vastustaa. Päinvastoin, kun meillä on oikeuksia, joista voimme olla ylpeitä ja joita monissa muissa maissa kadehtien katsotaan, oikea tie on tietysti näitä hyviä oikeuksia ja periaatteita edelleen laajentaa.

On ollut luonnollista, että kalastuksen ja metsästyksen osalta luonnon antimien hyödyntäminen on ollut rajoitetumpaa ja säädellympää kuin marjastuksessa ja sienestyksessä. Se on ollut välttämätöntä, että sekä riistaeläin- että kalakantoja on pystytty turvaamaan. On toki muistettava, että kyllähän marjojenkin osalta joitakin poikkeuksia on. Ainakin tulee mieleen muutamat Lapin kunnat, missä hillojen poimiminen on sallittu vain oman kunnan asukkaille. Näin muistan asian olevan.

Mutta silti minä en tee periaatteessa eroa näiden luonnon antimien kesken, ovatko ne sienä, marjoja tai vaikkapa kaloja. Merien, jokien ja järvien syvyyksissä liikkuvat ja uivat kalat ovat aivan hyvin verrattavissa niihin luonnontuotteisiin, joita kasvaa metsissä, eikä ole siksi perusteltua, että kalastusmahdollisuuksiakaan kovasti rajoitetaan vain vesipinta-alan omistussuhteiden mukaan.

Kalastuksen osalta ovat hyvin kauan virkistyskalastajat toivoneet parannuksia byrokraattisen ja vaikeaselkoisen lupamenettelyn selkiyttämiseen. Tähän on pyritty nimenomaan vaatimalla tämän tyyppistä ratkaisua, joka nyt käsittelyssä on, läänikohtaista viehekalastuslupaa.

Arvoisa rouva puhemies! Itse asiassa kalastusoikeuksien laajentamisesta maata omistamattomille on keskusteltu tässä maassa jo yli sata vuotta, siitä asti kun isossajaossa jätettiin maata omistamattomat ulos luonnon antimien nauttimismahdollisuuksista. Tähän liittyen maanomistukseen perustuva kalavesien jako vahvistettiin vuoden 1902 kalastussäädöksillä, ja tämän muutoksen jälkeen kalastusoikeudet olivat vain neljänneksellä Suomen kansalaisista. Kalastusoikeuksia on pyritty laajentamaan koko 1900-luvun, ja kaikilla on varmasti hyvin muistissa se

vilkas keskustelu, jota käytiin 80-luvulla pilkkimisoikeuksista ja niiden laajentamisesta.

Nyt ollaan tilanteessa, jossa virkistyskalastajien pitkäaikainen toive viehekalastuksen helpottamisesta on lakialoitteen kautta toteutumassa. Onkin aika hämmästyttävää, minkälaiseen propagandahyökkäykseen jotkut lakialoitteen vastustajat ovat ryhtyneet vastoin kansan laajan enemmistön ja myös eduskunnan enemmistön tahtoa. Minustakin, niin kuin keskustelussa aiemmin tänään todettiin, on erittäin hienoa, että tällainen asia on pystytty saamaan eteenpäin ja asialliseen käsittelyyn kansanedustajan lakialoitteen pohjalta. Tässä vaikuttamisessa, lobbaamisessa tai propagandassa, lehti-ilmoittelut, pila-piirrokset ovat olleet osittain niin ylläpitäviä, että ainakin minun osaltani niillä on ollut päinvastainen vaikutus. Niiden kohteeksi joutuessa on vahvistunut itse asiassa käsitys tämän muutoksen ja uudistuksen välttämättömyydestä.

On tietysti tunnistettava, että myös asiallista uudistuksen arviointia on paljon esitetty, ja se on myös otettu huomioon. Näin ollen lakialoitteen hyväksyminen ei tule tuhoamaan kalakantoja, viemään mereltä, järviltä ja joilta luonnonrauhaa eikä tuottamaan häiriötä ranta-asukkaille. Nämä kielteiset seuraukset on varsin kattavasti estetty lakiehdotuksen kokonaisuuteen liittyvillä rajoituksilla ja ehdoilla. On aivan selvää, mikäli ongelmia syntyy, että tässä talossa asiallisesti edelleen valmistellen on ongelmiin puututtava ja tarvittaessa tehtävä muutoksia. Tehdään sitten, mikäli aihetta on, vaikka valtakunnallinen viehekalastuskortti myöhemmin. Kun on ed. Puiston nimellä jätetty ponsi varmistuksen varmistamisesta, niin jos ja kun tällaista varmistusta halutaan edelleen tähän liittyen osoittaa, olen myös valmis tällaista lausumaa kannattamaan.

Aloitteen allekirjoittajia on myös syytetty kysymällä, eikö nykyisessä työttömyystilanteessa todella ole eduskunnalla muuta tekemistä kuin säädellä tällaista viehekalastuslakia. On tietenkin totta, että tärkein tehtävä eduskunnalla on tällä hetkellä työttömyyden puolittaminen. Mutta ei se sulje pois tätä. Myös ihmisten virkistysmahdollisuuksiin, luonnosta nauttimisen mahdollisuuksiin, jokamiehenoikeuksien parantamiseen olisi silti rohjettava puuttua myös tällaisena aikana.

Arvoisa rouva puhemies! Kun, niin kuin toivon, perjantaina tämä ehdotus lopullisesti hyväksytään äänestyksessä, silloin varmaan on tällainen pimeä ja saattaa olla sateinen ja vähän synkähkö päivä niin kuin tänäänkin, mutta vir-

kistyskalastajille tämä on ollut niin tärkeä asia ja niin pitkään odotettu uudistus, että syksyn synkyydestä huolimatta se on varmasti aikamoinen juhlapäivä heille. Oikeastaan, virallisesti tai epävirallisesti, marraskuun 8 päivää ensi perjantain päätöksen takia, arvoisa rouva puhemies, mielestäni voitaisiin ryhtyä pitämään eräänlaisena virkistyskalastuksen vuosittaisena juhlapäivänä.

Ed. M. Pietikäinen merkitään läsnä olevaksi.

P u h e m i e s : Annan vastauspuheenvuoron myös ed. Rosendahlin puheenvuoroon, ed. Pulliainen.

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia paljon, minä juuri ajattelin pyytää erityistä oikeutta vastata ed. Rosendahlille nyt vähän jälkikäteen lyhyesti vain todeten pari asiaa.

Tässä nimenomaisessa kalastuslain muutoksessahan on kysymys vain eräänlaisista rahavirtajärjestelyistä. Nyt kun rahavirta ohjautuu omistajille, siinä tulee myös rehellinen tilasto siitä, mitkä tulot todellisuudessa ovat, ja nyt me tiedämme sen rahavirran suuruuden suurin piirtein, montako kymmentä miljoonaa siinä liikkuu. Tällä tavalla tulee reilu peli tähän asiaan.

Toinen lyhyt vastaukseni koskee kylävesien asiaa. Sillähän on erittäin pitkät historialliset perusteet, joita ei ole syytä ryhtyä käymään läpi ollenkaan. Se, että sitä sitten käytettäisiin eräänlaisena laajennuksena, onkin kokonaan toinen juttu.

Ed. Lax merkitään läsnä olevaksi.

Ed. P e n t t i l ä : Arvoisa puhemies! Kaloja ei voi omistaa, ja nykyinen järjestelmä on kaikesta päätellen huono sekä kalastajien että itse asiassa kaikkien muidenkin kannalta. Siksi yksinkertaisempaa järjestelmää tarvitaan, niin olen voinut päätellä keskustelusta. Itse en harrasta kalastusta. Se yksinkertaisempi ja parempi järjestelmä voisi olla tämä, mutta en ole vakuuttunut siitä kahdesta syystä, ja ne ovat kaksi periaatteellista syytä.

Periaate n:o 1 on se, että valtio myy lupia yksityiselle vesialueelle ja samaan aikaan rajoittaa pääsyä omille vesialueilleen. On kysymys siis

valtion ja omistusoikeuden suhteesta hyvin vähäisessä määrin, merkityksestä monelle, silti periaatteena hyvin tärkeästä.

Tullaan periaatteeseen n:o 2. Joidenkuiden mielestä tämä on puuttumista yksityiseen omistamiseen ja tämä laki tulisi siksi säätää perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Nyt me tiedämme, että perustuslakivaliokunnan mielestä tätä ei tarvitse säätää vaikeutetussa säätämisyjärjestyksessä, joten tässä meillä on ikään kuin meidän järjestelmämme mukaan viimeinen sana sanottu.

Minulle keskustelusta on noussut se ajatus uudestaan mieleen, että ehkä tarvitsemme Suomeen kuitenkin perustuslakituomioistuimen. Mielestäni ei ole hyväksyttävää se, että samat kansanedustajat, joilla on vakaa käsitys asiasta poliittisesti, sitten menevät toiseen huoneeseen ja päättävät, että nyt perustuslain kannalta asia onkin näin. Se ei ole uskottavaa. Tarvitsimme sellaisen tarkastelukulman, joka lähtee pelkästään perustuslaista ja siitä, mitkä ovat kansalaisten, ei poliittisten puolueiden oikeudet. Tämän takia tämä suurempi kysymys on ehkä minulle keskustelusta noussut tärkeämmäksi kuin itse se ratkaisu, joka tähän asiaan tulee.

Toinen oppitunti, jonka olen saanut, on se, että olen huomannut, että vihreät ovat lain käsittelyn yhteydessä kertoneet monin sanoin, kuinka ympäristönäkökohtaa ei tarvitse ottaa huomioon juuri tässä laissa, vaan se voidaan hoitaa tuolta taikka täältä taikka jostakin muualta. Ilmeisesti olen sitten ymmärtänyt koko vihreän liikkeen peruslähtökohdan aivan väärin, koska minä olen ymmärtänyt sen niin, että vihreät haluavat, että kaikessa lainsäädännössä otetaan huomioon ympäristönäkökohdat. Tästä poikkeaminen on ollut minulle suuri yllätys, ja tällaisista yllätyksistä aina jotakin oppii.

Kaiken kaikkiaan siis yhteenvetona tämä vähäinen mutta periaatteellisesti merkittävä valtio kontra yksityinen omistusoikeus -asia tässä prosessissa perustuslakivaliokunnan kautta näyttää saavan poliittisen lopputuloksen eikä sellaista lopputulosta, jossa on katsottu perustuslakia, ja se mielestäni ei ole tyydyttävä.

Ed. M ä h ö n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ehkä epäkorrektia lähteä puhumaan jonkin toisen eduskuntaryhmän käyttäytymisestä — tarkoitan tässä tapauksessa vihreitä — kun ei vihreitä ole paikalla. Mutta sen sanoisin ed. Penttilälle, että minkä olen maa- ja metsätalousvaliokunnassa ollut asiaa käsittele-

mässä, asia on ollut monta kertaa myös vihreitten huulilla, mutta he ovat katsoneet, että tästä ei muodostu sellaisia ympäristötekijäuhkia, että se tämän laajempaa käsittelyä kaipaaisi. Tämän sanon vain vihreitten puolesta, koska he eivät ole paikalla, että he ovat huomioineet tämän.

Ed. K o r k e a o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Penttilä arvioi perustuslakinäkökulmaa, ja kieltämättä minulle itselleni perustuslakivaliokunnan jäsenenä on noussut aivan samantlaisia ajatuksia juuri tämän lain käsittelyn suhteen. Osaltaan tässä on kyllä kysymys siitä, että tällaisen lakialoitteen pohjalta syntyvä laki ei noudata sitä samaa proseduuria kuin normaali lainsäädäntö tässä talossa. Osittain tästä syystä perustuslakivaliokunta joutui ratkaisunsa tekemään tavallaan vielä muotoutumassa olevan lakiesityksen pohjalta. En ole ollenkaan varma, että jos meillä olisi ollut käsiteltävänä laki tässä aivan viimeisessä vaiheessa siinä muodossa kuin se nyt täällä salissa on, lopputulos olisi ollut se, mikä aiemmin tuli enemmistön äänestyksen pohjalta.

Asiahan on todella niin, että kalan omistamisen sinänsä, silloin kun se on vedessä, on teoreettinen asia. Sen sijaan kalastusoikeus on konkreettinen oikeus, ja sen omistamisesta kyllä voidaan puhua siinä kuin muistakin oikeuksista ja arvioida sitä yksityisen omistusoikeuden pohjalta ja verrata sitä myöskin tähän valtion oikeuteen.

Haluan minäkin yhtyä siihen, että kun korkeimmat ympäristöviranomaiset, vesiviranomaiset, maassa ovat katsoneet, että ympäristövaikutuksia ei ole riittävästi selvitetty, olen todella hämmästyntynyt, että vihreät eivät tähän näkemykseen ole voineet yhtyä.

Ed. K o m i : Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä jo monesti on todettu, ed. Rajamäen lakialoite läänikohtaisesta vieheluvasta oli kovin puutteellinen. Sitä yritettiin korjata perustuslakivaliokunnassa, maa- ja metsätalousvaliokunnassa ja vieläpä eduskunnan toisessa käsittelyssä useita lakipykäläiä muutettiin. Tämä osoittaa mielestäni kiistatta sen, että valmistelu jäi pitkäksi valmisteluajasta huolimatta puutteelliseksi. Siksi lakialoite ja esitys olisi hylättävä.

Lakialoitetta tässä muodossa puoltaessaan laaja valtaenemmistö käyttää valtaansa vähemmistöjä syrjivästi. Otan esimerkiksi tässä kaksi eri ryhmää, ammattikalastajat ja yksityisteiden kunnossapidosta vastaavat.

Läänikohtainen viehelupa lisää liikkumista yksityisteillä, joilta jo evättiin valtion tienpidon avustukset. Yksityisteiden lisääntyvän käytön kautta viehekalastajat siirtävät taloudellista vastuuta yksityisille kansalaisille. Voidaan kysyä, onko tämä tasapuolista ja oikeudenmukaista menettelyä. (Ed. Mähönen: Vesillähän sitä uistellaan!) — Valitettavasti ajetaan autoilla, parkkeerataan parkkipaikoille jne. Ei se pelkästään vesillä liikkuminen varmaan tule onnistumaan. (Ed. Rajamäki: Pitäisikö laittaa kävelypakko?)

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan ed. Rosendahlin tekemää hylkäysehdotusta, samoin hänen tekemiään perustelulausumaehdotuksia 1 ja 2.

Ed. Kuoppa: Arvoisa puhemies! Ed. Komi arvosteli sitä, että tällainen laki on tehty lakialoitteen pohjalta. Mielestäni se on eduskunnan arvovallan kannalta erittäin myönteinen asia. Koska kansanedustajalla on lakialoitte oikeus, johdonmukaisuuden nimissä pitää olla myöskin eduskunnalla silloin mahdollisuus tehdä lakeja kansanedustajan lakialoitteen pohjalta. Mielestäni tässä on siinä mielessä eduskunta otanut sen arvon, mikä sille kuuluu. On eri asia sitten, onko keskustelu ollut sen arvoista. Se on toinen asia. Periaatteessa on oikein, että jos eduskunta näkee ja kokee, että jokin asia täytyy saada eteenpäin, sillä myöskin on oikeus ja mahdollisuus lakialoitteen pohjalta viedä asiaa eteenpäin, niin kuin nyt on tapahtunutkin.

Lisäksi ed. Komille haluan huomauttaa väitteeseen siitä, että liikenne merkittävästi lisääntyisi läänikohtaisen viehekalastusluvan perusteella. Epäilen syvästi, että niitä perusteluja ei ole.

Keskustelu viehekalastusoikeudesta palauttaa aika elävästi mieleen keskustelun läänikohtaisesta pilkkiluvasta eli pilkkikortista. Silloin vastustettiin läänikohtaista pilkkikorttia hyvin samoin perustein kuin nyt läänikohtaista viehekalastuslupaa. Väitettiin, että pilkillä kiskotaan reppukaupalla kaloja, niin paljon, että ihmiset eivät jaksakaan kantaa niitä kotiin, järvistä ahvenet loppuvat, järvet tyhjenevät. Tällaisia kauhu kuvia maalattiin. Päinvastoin monet kalatalouden asiantuntijat ovat sitä mieltä, että järvissä on edelleenkin liikaa ahvenia, vaikka pilkkikalastus on ollut hyvinkin vapaata ja valtion kalastuskortilla on saanut kalastaa.

Näin ollen se, että vieheellä tai pilkillä tyhjentäisiin järvi, on aika uskomaton väite. Haluaisin kyllä nähdä ne kalamiehet, jotka todella vähänkin merkittävämmän vesistön pystyvät vie-

heillä tyhjentämään. Ed. Rosendahl väitti, että Tukholman saaristo on tyhjennetty kaloista vieheillä. Se on vielä erikoisempaa, jos meri pystytään tyhjentämään vieheillä. Kyllä varmasti aivan muut syyt järvien ja merien kalakantaan vaikuttavat kuin se, että siellä pilkitään tai viehettä heitetään.

Samoin esitettiin silloin väitteitä, että läänikohtaisen pilkkikortin käyttäjät sotkevat järvet ja rannat, aiheuttavat melua ja kaikenlaisia muita haittoja. Nehän olivat aivan samoja ihmisiä, jotka olivat aikaisemmin käyneet kalastuskunnilta ostetuilla luvilla pilkillä siellä järvellä. Aivan samoja ihmisiä ovat ne, jotka ostavat läänikohtaisia pilkkikortteja. Aivan samalla tavalla varmasti tulee tapahtumaan nytkin. Tuskin sinne kovinkaan paljon uusia kalastajia lähtee, kun tällainen läänikohtainen viehelupa tulee. Olen tässä asiassa kyllä sitä mieltä, että mitään todella suurta ryntäystä ei tule tapahtumaan, vaan samat ihmiset kalastavat. Suomalaiset käyttäytyvät keskivertokansalaisten tavoin kaikessa muussakin elämässä, samoin myöskin kalastuksessa.

Liikenteessäkin on monia asioita kielletty ja hyvinkin ankarasti sanktioitu, mutta siitä huolimatta ihmiset rikkovat niitä kieltoja. Sama tietenkin kalastuksessaakin on. On ihmisiä, jotka eivät välitä säännöksistä, mutta valtaosa suomalaisista noudattaa tunnollisesti säännöksiä ja käyttäytyy kunnolla, niin kuin esimerkiksi järvilä ja muualla luonnossa kulkevan ihmisen, joka arvostaa luontoa, tuleekin käyttäytyä.

Lisäksi haluan huomauttaa, että oli sitten pilkkikortti, kalastuskunnan myöntämä tai läänikohtainen viehekortti, ei se kalan syönti kyllä siitä parane, minkälainen kortti on. Kyllä se riippuu aivan muusta. Kalansaaliit eivät näin ollen siitä lisäänty, mikä se lupa on.

Edelleenkin haluan korostaa, että virveliä heittämällä tai uistinta vetämällä tämän lain mukaisesti järviä ei tyhjennetä. Uskallan väittää, että hyvin moni kalastaja tulee kalareissuksiansa pois pelkkä nypysoppa mukanaan. Sinne kyllä jää kalaa. Tässä tapauksessa jos kalakantoja tuhotaan, se tapahtuu täysin muilla välineillä kuin uistimella, pilkillä tai vieheellä, jota siiman päässä vedetään.

Arvoisa puhemies! Täällä on arvosteltu sitä, kuten jo alussa totesin, että läänikohtainen viehelupa käsitellään kansanedustajan lakialoitteen pohjalta. Mielestäni on hyvä, että eduskunta säättää lain aloitteen pohjalta. Koska kansanedustajalla on aloiteoikeus, niin on johdonmukaista,

että aloite eduskunnan niin tahtoessa tulee myös laiksi. Tätä oikeutta kansanedustuslaitoksen tulee vaalia.

Ed. K o m i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kuoppa kuuli tai ymmärsi puheenvuoroni väärin. En arvostellut sitä, että lakialoitteen pohjalta lakia käsiteltiin, vaan arvostelin sitä, että lainvalmistelun lopputulos oli huono, ja siksi ehdotin sitä hylättäväksi.

Ed. K o r k e a o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kiinnitän myös tähän ed. Kuopan puheen kohtaan huomiota. Olen sitä mieltä, että kun kerran meillä tällainen mahdollisuus on, että edustajan aloitteen pohjalta lakeja voidaan säätää, sitä myös käytännössä pitäisi voida soveltaa. Mutta kyllä tämä esimerkiksi osoittaa, että meillä ei ole riittävän vakiintuneita toimintamuotoja tällä tavalla lain säätämiseksi eikä myöskään riittävää henkilökuntaa valmistelun toteuttamiseksi. (Ed. Rajamäki: Ministeriön kanssa tämä on valmisteltu!) — Kaikki kunnia aloitteen tekijälle! En halua sitä puolta asiasta viedä pois.

Ehkä pitäisi kuitenkin tästäkin prosessista oppia se, että tällainen lakialoite pitäisi voida velvoittavasti siirtää asianomaisen ministeriön valmisteltavaksi ja ehkä vielä aikamääreellä, kuinka pian sen on tultava takaisin tänne, jotta asia ei voisi jäädä hautumaan ministeriöön. Tällä tavalla voitaisiin varmistaa se, että arvioidaan ympäristövaikutukset ja myös taloudelliset vaikutukset, ja kaikki, mitä normaalin lainsäädäntöesityksen yhteydessä tutkitaan, tulisi asianmukaisesti selvitettyksi, että sitten myös eduskunnan prosessi voisi toimia, niin kuin pitää, eli esimerkiksi perustuslakivaliokunta asian tutkia sellaisessa muodossa olevan lakiesityksen pohjalta, josta kokonaisarvio todellisuudessa voidaan tehdä. Kyllä tässä prosessissa minusta parantamisen varaa ja korjaamista on aika tavalla.

Ed. K u o p p a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan lyhyesti vain todeta, että myös hallituksen esityksiä eduskunta hyvinkin usein muuttaa ja muuttaa vielä niitä jopa perustuslakivaliokunnan lausunnon jälkeenkin. Se oikeus eduskunnalla tietenkin tulee ollakin. Tässäkin tapauksessa eduskunta on päättänyt lakiesityksen sisällöstä ja mielestäni oikein ja demokraattisesti siinä mielessä menetelty.

On eri asia sitten taas, jos lakialoitteitten pohjalta hyvin runsaasti ruvetaan säätämään lakeja.

Silloin on tietenkin selvää, että eduskunta tarvitsee varmasti teknistä henkilökuntaa niin, että se pystyy kaikki tarvittavat toimenpiteet suorittamaan. Mutta tällä hetkellä kun näin harvoin eduskunta loppujen lopuksi lakialoitteen pohjalta lain tekee, mielestäni ei tällaisista vaaraa, eikä erityisesti tässä laissa, ole näkyvissä, kuin nyt on annettu ymmärtää.

Ed. J a r i K o s k i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu on erittäin mielenkiintoista. Tosin välillä on tuntunut siltä, että puhutaan sekä aidasta että aidan seipäistä. Siinä mielessä tietysti voisin puhua molemmista, kun molempia olen tehnyt nuoruudessa.

Joka tapauksessa täällä niin ed. Kalli kuin myös ed. Penttilä toivat esille samanlaisia näkemyksiä, joita minulla on tämän lain suhteen.

Yksi asia, mihin haluaisin vielä puuttua, on se, että puhutaan paljon, että tämä auttaa matkailuelinkeinoa. Tällä hetkellä esimerkiksi Päijänteellä on yksi lupa käytössä kolmen läänin alueella ja aina edistyksellisessä Hämeessä on sellaisiakin järviä, missä on järjestetty asiat kalastuskuntien kanssa sillä tavalla, että voit vuokrata vaikka koko järven päiväksi, jos haluat viedä yrityksiä, henkilökuntaa, asiakkaita tai ketä tahansa kalaan. Nykyinenkin laki suo tällaisia mahdollisuuksia, jos niitä halutaan käyttää. Tämän tyyppiseen pitää mennäkin, mutta mielestäni tämä lakiesitys läänikohtaisesta viehekortista ei ole oikea tapa edistää kalastusmatkailua, koska se pystytään hoitamaan muullakin tavalla.

Siinä olen samaa mieltä kuin monet muut, että kalastusmahdollisuuksia pitää parantaa. Se vain pitää hoitaa jollakin muulla tavalla.

Kannatan myös ed. Ola Rosendahlin tekemää hylkäysesitystä, myös hänen tekemiään ponsiesityksiä enkä häpeä mielipiteitäni yhtään.

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En vaadi ed. Jari Koskista häpeämään mitään, vaan totean lyhyesti sen, kun hän kuvasi tilannetta Päijänteellä ja eräillä muilla järviolueilla, että tässähän on kysymys vain siitä, että kun se tie ei ole tämän pitemmälle edennyt, haluamme luoda vain valtakunnallisesti läänikohtaisesti normaalin kalastuslain puitteissa olevalle alueelle tämän mahdollisuuden muuallakin. Syyhän on ollut, toistan, se että tämä ei ole luonnolliseen tapaan edennyt. Tässä on ollut aikaa, vaan näin ei ole tapahtunut.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies S.-L. Anttila.

Ed. Jari Koskinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä viitattiin siihen, että asiaa on viety kymmenen vuotta eteenpäin ja maailma on kymmenessä vuodessa muuttunut niin paljon, että olikohan vuonna 86, kun oli yksityisiä vesialueita lupajärjestelyjen piirissä 300 000 hehtaaria ja vuonna 93 jo 3 miljoonaa hehtaaria, niin että vajaassa kymmenessä vuodessa järjestelmät ovat kymmenkertaistuneet. Kyllä tässä asiassa on eteenpäinkin menty, ja se on hyvä asia. Mitä lähempänä yksittäisiä ihmisiä ja yksittäisiä kansalaisia päätöksenteko pidetään, sitä kannatettavampaa se on minun mielestäni.

Ed. Hellberg: Arvoisa puhemies! Keskustelun aikana on jopa esitetty kritiikkiä siitä, saisiko eduskunnassa edustaja tehdä aloitteita vai pitäisikö niiden tulla hallituksen taholta. Näyttää kuitenkin siltä, että vielä tämä oikeus tulee säilymään. Täällä on todettu moneen otteeseen, että yksi viehe ja yksi painoviehe on tässä kyseessä. Eli kun vavalla heitetään, niin silloin tietysti käytössä on ainoastaan yksi viehe. Kahdella vavalla on aika vaikea heitellä. Kun harjoitetaan vetouistelua, on mahdollisuus lisäksi ottaa käyttöön yksi painoviehe. Kaikki muuhan jatkuu ennallaan. Jos vesien omistajat edelleen haluavat myydä lupia veneilijöille, jotka käyttävät haravia perässään ja vetävät kymmentä veto-viehetä, se on edelleen täysin mahdollista.

On aika mielenkiintoista, että kun ihmisten kanssa keskustele, ilmeisesti monet ovat saaneet sen käsityksen julkisuudesta, että on mahdollista, että moottoriveneellä vedetään yhdenkin ihmisen puitteissa vaikka kuinka monta viehetä perässä, ja tähän ei tietenkään ole mahdollista. Mutta jatkuvasti tulee ihmisiä vastaan, jotka näin luulevat. Tässä on ilmeisesti se ongelma, että tämä on mennyt nyt hieman väärällä tavalla julkisuuteen, koska niin voimakkaasti ovat tämän lain vastustajat julkisuudessa esiintyneet sanoen, että kalastajat menettävät elantonsa, alueita tyhennetään kaloista jne. Tällainen on tullut ihmisten mieleen.

On tärkeää hoitaa tämä jatkossa eteenpäin siten, että todella informaatio toimii niin, että ymmärretään, että tässä ei ole mistään ryöstökälastuksesta ollenkaan kyse, vaan ainoastaan siitä, että kansalaiset saavat erään oikeuden lisää

maksua vastaan liikkua luonnossa, olla mielenkiintoisten asioiden kanssa tekemisissä vapaa-aikana jne. Onneksi todella ei ole kyse marjastamisesta tai sienestämisestä jokamiehenoikeutena. Silloin käytäisiin varmasti samanlainen katkera taistelu kuin tästä asiasta.

Lain mukaanhan viehekalastusluvista kertyvät varat, varojen keräämisestä ja jakamisesta aiheutuvilla kuluilla vähennettyinä, jaetaan vesialueen omistajille. Nyt on täällä muun muassa ed. Rosendahl väittänyt, etteivät vesialueiden omistajat jatkossa suostu hoitamaan vesialueita eivätkä istuta enää kaloja. Nyt on erittäin tärkeää, että tähän asiaan asetuksessa puututaan hyvin tarkasti, koska siitähän ei voida lähteä, että jos vesialueiden omistajalle osoitetaan näitä rahoja, he jättävät vesialueet hoitamatta. Siksi on kiinnitettävä todella tarkasti huomiota jatkossa siihen, miten tämä asetus hoidetaan. Toivottavasti nyt päästään tässä järkevällä tavalla eteenpäin, koska tähän tulee olemaan hyvin tärkeä asia.

Tässä laissa on erittäin monia rajoituksia. Lähdetään muun muassa siitä, että on mahdollista kieltää kalastaminen joillakin alueilla, jos määrätty kalakannat vähenevät tai jos sinne on istutettu kaloja taloudellisessa tarkoituksessa ja ne ovat vaarassa. On tärkeää, että myös hoidetaan ne velvoitteet, mitkä vesialueen omistajat saavat, niin ettei tällaisia kieltoja ja rajoituksia tule niin, että takana on jonkinlaista manipulointia. On edelleen erittäin tärkeää, että kalat säilyvät meidän vesissämme ja alueiden hoito jatkuu hyvin. Siitähän tässä on kysymys, että varmasti kukaan meistä, eivät tämän lain vastustajat eivätkä puoltajatkaan, missään nimessä halua, että tästä tulisi sellainen ongelma, että meidän kalakantamme vähenisi, oli kyse arvokaloista tai muista.

Toivon, että esitys nyt saisi eduskunnan selvän enemmistön taakseen ja sillä lailla saataisiin tämä pitkään jatkunut asia nyt sellaiseen lopputulokseen, johon tavalliset kansalaiset varmasti voivat olla tyytyväisiä.

Ed. Soininvaara merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Rosendahl (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Koskien istutusvelvollisuutta ja sitä, että se säädettäisiin asetuksella, olisi aika kummallista, että asetuksella voitaisiin tällainen velvollisuus asettaa. Tässä on nyt kysymyksessä korvaus kalastusoikeudesta eikä sitä

rahaa voida pakottaa käyttämään istutuksiin, vaan siihen pitäisi käyttää kalastuksenhoitomaksua, josta nyt vapautetaan kaikki 300 000 pilkkiä. Kaikki yli 65-vuotiaat vapautetaan myös viehemaksusta. Siis tästä tulee huikeasti vähemmän tuloja, ja siksi ed. Puisto on tehnyt ponnin, joka velvoittaa valtiota budjetoimaan vastaavasti rahaa.

Tämä rahojen takaisin kohdentaminen on erittäin vaikeata. Pilkkimaksu on osoittanut tämän. Tämä ei ole onnistunut, ja nyt ehdotetaan myös tämän lisäksi, että pilkkimaksusta luovutaisiin. Sitten toiseksi, 90 prosenttia vesien omistajista ei tule saamaan yhtään mitään, koska vesialueet ovat sen verran pieniä, että niiden korvaus alittaa 200 markan vähimmäisrajan. Suurin osa korvauksista menee luultavasti Metsähallitukselle, joka omistaa yli 0,5 miljoonaa hehtaaria. Tässä on juuri ongelma. Nykyään tehdään hoitotyöt talkootöinä, mutta tämä ei enää tietenkään kiinnosta niitä, jotka eivät yhtään mitään saa.

Ed. K o r k e a o j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta ed. Hellberg kiinnitti kyllä oleelliseen asiaan huomiota, kun hän puhui kalavesien hoidosta ja niiden hyödyntämisestä. Mutta minusta tämä lakiesitys vie huonoon suuntaan tässä suhteessa. Meidän kansallisesti tärkeää resurssiamme, mitä vedet edustavat, on huonosti hyödynnetty ja huonosti hoidettu.

Olisikin pitänyt lainsäädännön kehityksessä lähteä nimenomaan siitä liikkeelle, millä tavalla luodaan parempia edellytyksiä hyödyntää ja hoitaa tätä luonnonvaraamme. Tässä suhteessa minusta olisi pitänyt lähteä mallista, jossa velvollisuudet ja oikeudet olisivat kulkeneet samaisissa käsissä rinta rintaan, jolloin todella olisi päästy tilanteeseen tai ainakin lähestytty tilannetta, jossa omistajalla olisi todellinen intressi hoitaa kalavesiä ja saada hyötyä siitä. Tämä esitys ei palvele tätä suuntaa, vaan johtaa todennäköisesti siihen, että kalavesiresurssimme hyödyntämismahdollisuudet edelleenkin huononevat, eivät ainakaan parane. Tässä mielessä tämä ei ole hyvä suunta.

Kaiken kaikkiaan tämä lakiesitys, vaikka siinä on hyviäkin puolia, ei näin muodoin kyllä vastaa niitä ajatuksia, mitä minulla on kalastuslainsäädännön kehittämistä.

Ed. P e h k o n e n : Arvoisa puhemies! Laki on mielestäni selvästi ideologinen. Sitä todistaa jo pelkästään se kiihko, millä sitä viedään eteenpäin. Ei tällä asialla mitään kiirettä ole. (Ed. Joenpalo: Kiihkoa on vastustajilla!) Lakialoite

kyllä lähtee hyvistä perusteista, eli halutaan selkeät luvat ja alueet. Siksi sen myös aikanaan allekirjoitin. Minun mielestäni lakeja pitää syntyä myös aloitteiden pohjalta.

Lain käsittelyn aikana on ilmennyt eräitä vaikeuksia eri intressipiirien etujen yhteensovittamisessa. Aatteellisuus ilmeneekin siinä, että tiettyjä parannuksia ei haluta tehdä nyt, vaan ilmoitetaan, että ollaan valmiit kyllä jatkossa korjaamaan. Eikö ole parempi tehdä kerralla niin hyvä laki kuin mahdollista, huomioida paremmin myös muut: kalastajat, vesien omistajat valtion vesialueet mukaan lukien, ranta-asukkaat, ympäristö- ja kilpailulainsäädäntö? Tätä haluavat myös monet vieheharrastajat. Olen ollut heidän mukanaan näissä asioissa.

Mitä tulee yksityisomistukseen puuttumiseen, niin sitähan tämä on selvästi, haluttiin myöntää tai ei. Sitä ei vain huomata, ennen kuin se koskettaa itseä. Ed. Rosendahl esitti kysymyksen valtiollisesta laskettelukortista. Itselleni tulee mieleen toinen esimerkki, nimittäin veneily. Veneitähän tullaan tarvitsemaan, kun rantaa ei riitä eikä satu olemaan omaa venettä. Mitä mieltä olet valtiollisesta veneenkäyttökortista? Eli valtio myisi veneenkäyttökortit yksityisten omistamiin veneisiin, ei omiinsa? Jos hiljennyt miettimään esimerkkiä rauhallisesti, tajuat ehkä myös paremmin vesialueitten omistuksen. Lupa- ja alueasiat voidaan ratkaista tasapuolisesti loukkaamatta toisia, jos vain halutaan. Vähintä olisi ollut ...

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s (koputtaa): Ed. Pehkonen, siirrykää puhujakrokkeelle, koska kaksi minuuttia on täynnä!

P u h u j a : Olen lain hylkäämisen kannalla.

Ed. V i s t b a c k a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen pyrkinyt istumaan koko lain käsittelyn ajan salissa, ja kyllä, ed. Pehkonen, se kiihko nyt valitettavasti tämän asian kohdalla on tullut jostakin muualta kuin lakiesityksen puoltajilta.

Ed. Pehkonen sanoi, että lain pitäisi olla täydellinen, kun se säädetään. Ed. Pehkonen, minä olen ollut tässä talossa lähes kymmenen vuotta ja tiedän, että lähes kaikkien lakien osalta on tilanne se, että sen jälkeen, kun niitä on ryhdytty noudattamaan, on huomattu, että on puutteita jne., ja niitä on korjattu. Näin tulee varmasti tapahtumaan monien muidenkin lakien osalta.

Arvoisa puhemies! Minua hämmästyttää ed. Pehkosen puhe yksityisomaisuudesta ja siitä, millä tavoin asia tulkitaan. Tässä talossa ja suomalaisen lainsäädännön mukaan perustuslakivaliokunta on se ainut ja viimeinen instanssi, joka käsittelee nämä kysymykset ja määrittelee lainsäätämisyjärjestyksen, ja siihen päätökseen tässä salissa ei voida edes puuttua.

Arvoisa puhemies! Ed. Pehkosen puhe valtiolaisesta venekortista on niin kaukana siitä asiasta, mistä tällä hetkellä puhutaan, että sitä en halua edes kommentoida.

Ed. K a r h u n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Pehkonen otti esille mielestään puutteellisen lakialoitteen ja lakiehdotuksen. Se, että tästä on erimielisyyksiä, ja se, että asiasta on moneen kertaan jouduttu äänestämään niin suuressa salissa kuin maa- ja metsätalousvaliokunnassa, ei välttämättä kerro siitä, että lakiesitys olisi puutteellisesti valmisteltu. Eduskunnassa äänestetään yli puolesta tänne tulleista hallituksen esityksistä, eikä se sitä tarkoita, että ne kaikki olisivat puutteellisesti valmisteltuja. Erityisesti se kertoo siitä, että ollaan eri mieltä asioista, ja tässä prosessissa äänestäminen onkin oikea ratkaisu. Mielestäni tähän ei sisälly mitään suuria puutteellisuksia enää tässä vaiheessa, vaan tämä on erittäin hyvin ja perusteellisesti valmisteltu, muun muassa maa- ja metsätalousministeriön ja oikeusministeriön tarkastama, samojen tahojen, jotka tekevät myös hallituksen esityksiä.

Muutenkin täällä keskustelussa on vilahtanut varsin paljon epätasällisuuksia, kuten se, että vesialueiden omistajat, jotka tähän mennessä ovat hoitaneet kalaistutukset, eivät niitä enää jatkossa hoitaisi. Vaikka näin olisikin, niin todetakaan, että edelleen suurimman osan kalaistutuksista ja kalavesien hoidosta suorittaa valtio tänä päivänäkin eivätkä yksityiset kalavesien omistajat.

Mitä tulee siihen, että on niin pieniä vesialueita, ettei korvauksia tulisi, kun ne jäävät 200 markan korvaussumman alapuolelle, sehän kertoo, että ne ovat myös niin pieniä vesialueita, etteivät niiden vesialueiden omistajat ainakaan sillä pienellä alueellaan pysty mitään elinkeinotoimintaa harjoittamaan, mikä vaarantuisi, jos todellakin kyseessä ovat niin pienet alueet, että korvaussummaa ei syntyisi.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tämä laki niin huono ole,

ettei tämän perusteella kalastella kelpaisi, kunhan vain oikeat vieheet ja paikat löydetään, ei tämä nyt niin kelvoton ole.

Ed. Vistbacka vei oikeastaan sanat suustani, kun hän totesi, että jos tässä yleensä kiihkoilusta voidaan puhua, niin kyllä sitä sekä salissa että sen ulkopuolella on ollut tietysti omistavien piirien puolella. Sen sijaan ne, jotka ovat tietyllä tavalla lakia kannattaneet, ovat toimineet mielestäni hyvinkin maltillisesti.

Mitä tulee omistusoikeuteen, niin kalastusoikeus ei ole tietysti puhdas omistusoikeudellinen objekti. Se on vähän erikoislaatuinen, toisin sanoen siihen ei ihan puhdasta omistusoikeusperiaatetta voida kohdistaa. Toisaalta omistusoikeuden vastapainona on se, että meillä suomalaisessa yhteiskunnassa, niin kuin monessa muussakin, kalastus kaikkine kalavitseineen ja -valheineen on kansallinen tapa elää ja silläkin on oma painoarvonsa, että sille annetaan mahdollisuudet kohtuullisesti suomalaisessa yhteiskunnassa toteutua. Eli tässä on erilaiset intressit laskettava selkeästi yhteen ja punnittava niitä, ja katson, että eivät ed. Pehkosen puheet siinä mielessä olleet aivan paikallaan, vaan asia tulee varmasti olemaan ihan kunnossa lain pohjalta.

Ed. P e h k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vesialueet ovat joka tapauksessa jonkun omistuksessa, joten kyllä tämä selvästi omistuskysymys on.

Venekorttihan oli vain esimerkki, että tajuttaisiin, mistä tässä on kysymys. Niinhän ne veneetkin ovat yksityisomistuksessa. Minä en esittänyt venekorttia, ed. Vistbacka, tässä asiassa. (Ed. Vistbacka: Valtakunnallinen autokortti!)

Toiseksi selvästi on myönnetty, ainakin kahdenkeskisissä keskusteluissa edustajat ovat myöntäneet, lain puutteita, mutta niitä ei haluta korjata. Miksei niitä olisi voitu nyt korjata tässä sovussa? Tämä oli minusta kiihkon peruste.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Pehkonen totesi äskeisessä varsinaisessa puheenvuorossaan, että tässä on kysymys ideologisesta laista. Kuka muu sen paremmin tietäisi kuin ed. Pehkonen, joka allekirjoitti lakialoitteen? Kun tätä sitten niin paljon jouduttiin muuttamaan ja hän tietysti vain sen ideologisen osan allekirjoitti, hän puhui tietysti tunnon syvällisellä rintaaanella, kun hänen osuudestaan operaatioissa on jäänyt vain ideologinen osa jäljelle tähän mennessä.

Arvoisa puhemies! Käsittelyn aikana ed.

Penttilä kävi korokkeella kuulemma todistamassa, että me vihreätä väriä tunnustavat emme ole ottaneet tässä asiassa ympäristönäkökohtia huomioon. Tähän esitän jyrkän vastalauseeni, että tämä olisi totta, päinvastoin. Erikoisesti minä tiedän, kun olen tuon mietinnön kirjoittanut, onko sitä asiaa pohdiskeltu vai ei. On pohdiskeltu myös siinä katsannossa, mikä kuuluu kalastuslain piiriin ja mikä luonnonsuojelu- ja ympäristölainsäädännön piiriin. (Ed. Kempainen: Valikoivaa vihreyttä!) — Ed. Kempaisella ei ole mitään järkeä missään, se nyt siitä.

Meillä oli sellainen ideologinen lähtökohta tässä asiassa, että kun kalastuslain eräs pykälä antaa oikeuden asetuksella säädellä ja antaa tarkempia lainkäytön ohjeita, niin sitä tässä erityisesti käytettäisiin, koska tilanne ajassa ja paikassa aika paljon muuttuu.

Sitten saimme opetusta siitä, että lain informatiivisuuden vuoksi, jotta välittömästi pykälästä nähdään, mitä kaikkea olisi voitu asetuksella säätää — huom. siinä on edelleen mahdollisuus vielä tarkentaa — silloin lisättiin toisessa käsittelyssä hyväksytty uusi pykälämuotoilu, joka ottaa merilinnut ja kaikki maailman asiat huomioon tässä yhteydessä, toisin sanoen on otettu ympäristö viimeiseen saakka huomioon myös informatiivisessa merkityksessä. Edelleen on mahdollisuus toimia kalastuslain sen pykälän mukaan, joka antaa asetuksenanto-oikeuden tarkentamaan sitä, miten lakia sovelletaan käytäntöön. Edelleen on mahdollisuus luonnonsuojelulain mukaisesti toimia ja eräitten muitten erityislakien puitteissa. Toisin sanoen tämä näkökohta on otettu erittäin tarkoin huomioon.

Edelleen, jos ed. Penttilä olisi tullut lukeneeksi tuon mietinnön, hän olisi havainnut sen, että siellä on pohdiskeltu juuri ympäristönäkökohtia, on pohdiskeltu sitä, mitä merkitsee, kun kalastusalue eräiltä osin laajenee — tietysti kalastuspainekin laajenee laajemmalle alueelle jnp. Eli asioita on todella otettu huomioon, niitä on pohdiskeltu, ja mikä tärkeintä, ne on laitettu oikeaan merkitykseensä.

Ei luonnon- ja ympäristönsuojeluun kuulu myöskään se, että liioitellaan, ei missään nimessä. Luonnon- ja ympäristönsuojelun uskottavuus edellyttää, että käytetään tervettä harkintaa ja järkeä eikä huuhailla. Vielä vähemmän vihreän liikkeen aatemaailmaan kuuluu se, että luonnon- ja ympäristönsuojelua käytettäisiin toissijaisesti tarkoituksiin eräänlaisena käsikassa-

rana, jos se sattuisi eräällä tavalla omaa intressiä edesauttamaan.

Esimerkiksi tässä tapauksessa ed. Rosendahl on käyttänyt pyhän omistusoikeuden turvana ympäristönsuojeluasetta aivan samaan aikaan, kun hän jättää luonnonsuojelulakilausuntoon eriyvän mielipiteen, jossa hylkää kaikki luonnonsuojelulliset perusteet. Samoin hän teki metsälakien kohdalla, hylkää täydellisesti ympäristön- ja luonnonsuojelunäkökohdat. Tässä tapauksessa, kun ne sattuvat palvelemaan jotakin hänen ajamaansa intressiä, hän kannattaa. Hän on siis hyvin valikoiva tässä suhteessa käyttäytymisessään, ja se oikeus hänellä on. Tämä on politiikkaa ja politiikassa saa olla äärimmäisen tarkoituksenmukainen omia ideologisia ja muita pyrkimyksiään ajaessaan. Ja meillä on oikeus rökittää täysillä takaisin niin paljon kuin jaksetaan siinä ilossa, että me olemme oikeassa.

Ed. R o s e n d a h l (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Metsälaisissa en ole vastustanut oikeastaan mitään, vaan olen ollut hallituksen esityksen kannalla. Luonnonsuojelulaisissa olen yhtä ainoaa sanaa kritisoinut, ja se koskee luontaisen levinneisyyden kysymystä ja sitä, onko se riittävästi perusteltu verrattuna EU:n lainsäädäntöön.

Mikä koskee näitä väittämiä tässä puheenvuorossa, niin kysyisin, miksi vihreät panivat tällaisen rajan, että korkeintaan 25 prosenttia vesistä voidaan suojella viehekalastukselta. Miksi te vaaditte tällaisen alhaisen rajan siihen? Sitten kysyisin, miksi ei voida hyväksyä pitempää etäisyyttä pyydyksistä kuin 50 metriä eikä mitään etäisyyttä mökkien rannoista. Kysyisin, miksi te vastustitte moottoriuistelun kieltämistä. Nämä ovat aika vaikeita kysymyksiä, jotka minusta ovat ristiriidassa siihen väittämään nähden, että olisitte luontoa puolustaneet tässä. Monia tällaisia kysymyksiä voisi asettaa.

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on semmoinen käytännön vaikeus koko hommassa, että puhuu mitä tahansa joko paikaltaan tai puhujakorokkeelta, niin ed. Rosendahlille ei mikään mene perille. On kuin täydellinen erio ympärillä. Se tietysti vaikeuttaa tätä debattia aika paljon. Minä nyt olen todistanut moneen kertaan vastaukset näihin kysymyksiin, mitkä hän jälleen kerran esitti. Äsken juuri todistin tuolta 25 prosenttiinkin liittyen siitä, että edelleen meillä on mahdollisuus kaikilla mahdollisilla tavoilla tehdä lisärajoituksia, jos

se osoittautuu tarkoituksenmukaiseksi. (Ed. Rosendahl: Korkeintaan 25 prosenttiin vesialueista!)

Arvoisa puhemies! Ed. Rosendahlille totean, että tällä ei kumota luonnonsuojelulain mukaisia mahdollisuuksia eikä mitään muutakaan. Tällä ei kumota sitä asetuksella säätämisen mahdollisuutta, mikä on olemassa kalastuslaissa jnp. Mutta tämä on aivan hyödytöntä keskustelua sen takia, että ed. Rosendahl kalittaa sitä omaa kalitustaan aivan riippumatta siitä, mitä tämä sali muuten sanoo.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! En ole tiennyt, miten paljon on eläessä tullut sosialisoitua. Nimittäin olen vetänyt virveliä ja onkinut ja kaloja nyhtänyt eri tavalla vesistä, ja nyt se näköjään onkin muuttunut sille nimelle kuin sosialisointi, niin kuin monissa puheissa on todettu. Ilmeisesti tässä salissa on aika paljon sellaisia ihmisiä myös porvarisiiven taholla, jotka samoja temppuja ovat tehneet. Mutta tuntuu kyllä, että osa ei ole varmaan käynyt vesillä, kun kuuntelee niitä puheita.

Kyllä tässä tunnelma on osoitus semmoisesta suomalaisesta ilmiöstä kuin kateudesta. Joskus aikoinaan kun lastu jokea pitkin tuli suomalaisen alkujuntin asumuksen lähelle, se heti hyökkäsi, että siellähän on toinen asukas, se pitää häätää pois. Se on tullut hyvin esille joissakin puheissa siinä, että tiet muka alkavat kulua niin pirusti, kun siellä alkavat kaikki viehekalastajat nyt lapata järvien ja merien rannoille. Kun me olemme matkailun osalla tehneet työtä ja markkinointiin on käytetty yksityisiä ja julkisia varoja, että syrjäkylillekin saataisiin turisti pistäytymään ja ostamaan mahdollisesti sieltä muuten kiinni laitettavasta kuppilasta kahvikupillinen tai kyläkaupasta jotain tavaraa, jotta kauppa kestäisi hengissä, niin nyt me koemmekin sen pahaksi, että sinne tulee autoja, tulee ihmisiä. Tämä kuvastaa tavallaan sitä ristiriitaa. Turha meidän on odottaa matkailunkaan puolella hirveän paljon edistystä, jos asenne on tällaisessa pikkujutussa tämän tyyppinen kuin näkyy eli kateus, jolla ei ole mitään pohjaa.

Millä tavalla tämä kilpailee ammattikalastajien elinkeinon kanssa? Ed. Rosendahl totesi, että viehekalastajat eivät tule maksamaan arvonlisäveroa. Minä en usko kyllä, että viehekalastajat edes myyvät niitä kaloja, mitä saavat. Kyllä se niin vähäistä on, että niistä ei kyllä myytäväksi ole. Jos sattuu olemaan muutama sintti, voi naapurin enintään heittää, mutta se ei kenenkään

leivästä ole pois. Ei yksikään ammattikalastaja tule kärsimään sen takia, että vieheellä pyydetty kalat veisivät heidän myyntimahdollisuutensa. Kyllä se ihan muuta on, se on tuulesta temmattu juttu.

Ed. Kalli totesi valtakunnallisesta viehekortista. Jos sama raha aiotaan kerätä valtakunnallisella viehekortilla, sehän tarkoittaisi sitä tämän hetkisen läänijaon mukaan, että maksu olisi melkein kaksi tonnia ja uudenkin läänijaon mukaan, jos se sattuu menemään läpi, 750 markkaa ja Ahvenanmaa siihen lisäksi. Siitä tulee kyllä niin kallis kortti, että sitä moni ei halua lunastaa. Sitten tulee se kiertoajatus, miksi ottaa tuommoinen. Siinä heitetään ja uistellaan sitten luvatta. Minusta tämän tyyppisten lupa-asioiden pitäisi olla kohtuullisia siten, että ihminen kokee mielekkääksi luvan lunastaa, että siitä jotain hyötyäkin on. Mennään jossain vaiheessa valtakunnalliseen. Pitää vain miettiä se, miten kerätään rahat, laitetaanko veromarkoista osa kalaistutustyöhön, koska maksuina sitä ei todennäköisesti pystytä keräämään, niin korkeana maksuna ainakaan, jos vanha ajattelu tässä on päällä. Se tarkoittaa, että veromarkoista satsataan siihen jonkinlainen potti.

Ympäristövaikutuskeskustelu on aika jännä. Ed. Pulliainen totesi ihan hyviä asioita, minun ei tarvitse siihen puuttua, mutta on Pohjois-Karjalasta hyvä esimerkki: Kun olimme kansanedustajien evästystilaisuudessa ympäristöpiirissä, jotkut pohjoiskarjalaiset kansanedustajat, jotka eivät hyväksy tätä vesien ja kalojen "sosialisointia", kysyivät tueksi, mitä mieltä ympäristökeskus on, onko tässä semmoisia tekijöitä, mitkä vaatisivat laajan ympäristöselvityksen. Hetken mietinnän jälkeen virkamiehet totesivat, ettei heidän mielestään. Heillä ei ollut mitään sanottavaa siihen, että tässä olisi minkään näköisiä ympäristöhaittoja ja -vaikutuksia. Ainut tietysti on, kun nopeasti miettii, mikä tässä voi olla ympäristövaikutus, että kaloja siinä tietysti häiritään, kun vedetään sitä läpyskää, niin joku joka ei halua ottaa koukkuun kiinni; joutuu väistymään tieltä, kun tulee semmoinen siiman päässä oleva koukullinen ihmeotus, joka ei ole maukas. Joku voi napata kiinni, ja se yleensä on petokala, joka siihen ottaa.

Ruotsissa tämä "sosialisointi" on mennyt hirveän pitkälle. Kuulin nimittäin jutun, että siellä vaikka suomalainen voi mennä, ajatelkaa ulkomaalainen voi mennä, siihen Kuninkaanlinnan eteen heittämään virveliä. Jokin viikko sitten näytettiin televisiossa, millaisia lohia sieltä nosti-

vat. Kaksi miestä piti olla haromassa ylös sitä lohta tasanteelle. On se karmeeta, miten pahaksi on mennyt Ruotsissakin, kun siinä ei kuulemma tarvita edes mitään lupaa. Meidän pitää vielä 150 maksaa siitä, jos päästään läänin alueelle kalastelemaan.

Odotan, että tämä menee nätisti läpi ja saa oikeat mittasuhteet.

Ed. P e h k o n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Lahtela epäili, että hän on syyllistynyt kalastuksen sosialisointiin. Ei ole kyllä syytä huoleen, sillä eihän niitä lupia nyt valtio myy, vaan niitä voit ostaa yksityisiltä tai olet sitten pelkästään omilla vesillä.

Ed. R o s e n d a h l (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Lahtela viittasi minuun tässä, kun hän puhui saaliin pienuudesta. Minä toistan vielä, että maaseutuelinkeinopiirien tilastojen mukaan Uudellamaalla saatiin saalis, jonka arvo oli 51 miljoonaa markkaa, ja se oli siis arvokalaa. Minun tietojeni mukaan tätä kalaa myydään. Minä en ole koskaan väittänyt, että siinä olisi veropetoksista kysymys, koska siinä on niin suuria kustannuksia, että tuskinpa syntyy voittoa, mutta liikevaihtoveroa siinä kuitenkin harvoin maksetaan. Ongelma on siinä, että se vääristää kilpailua. Kun harrastajat pyytävät tällaisia arvokaloja suuremman määrän kuin ammattikalastajat ja myyvät näitä, kilpailu vääristyy, koska harrastajat myyvät alihintaan. Tässä on ongelma.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Nämä ympäristöhaitat ovat hyvin laaja kysymys, mutta yksi ympäristöhaitta on tietysti vesien likaantuminen, joka on hyvin yleistä nykyisin. Yksi syy on ollut maaseudulla metsäojitukset, maatalouden päästöt jne. Mutta yksi hyvin merkittävä vesien likaaja, näin ympäristökeskuksesta kerrottiin, kun sitä kysyin, on liian suuri kalan määrä järvessä. Se on ihan selvästi nähtävissä ulosteiden ja muiden osalta. Näin olen esimerkiksi Suomessa on paljon pikkujärviä, joissa on liian paljon kalaa, aivan liian paljon, ja eräänä päivänä luonto hoitaa sen asian. Sinne tulee kalatuho, jolla likaantuminen sitten estetään. Minun mielestäni kalastaa pitäisi enemmän näissä järvissä, tulee kalastaja sitten mistä hyvänsä. Toisin sanoen kalastaminen tätä kautta vähentää ympäristöhaittoja eli järvien likaantumista.

Huvittava yksityiskohta oli, että kun olen jos-

kus kehuskellut, että siellä, missä on kotipaikkani, on järvi, jossa on hirveästi kalaa, niin eräs vaasalainen intoilija oli kuullut ja ilmoitti minulle, että hän ilmoittaa kaikille lehdille, että kaikki Suomesta tulevat kalastamaan teidän järvelle, ja se tulee ihan tyhjäksi kalasta ja saatte puheille korvausta. Kyllähän sinne voi tulla, mutta kun siellä ei ole kuin särkeä ja lahnaa ja nämä eivät ota vieheeseen, niin tämä vaasalaisen uhkaus ei oikein purrut. Joka tapauksessa mitä enemmän kalastetaan, sitä puhtaampia järviä on suomalaisessa yhteiskunnassa ja sitä enemmän tyytyväisiä kalastajia.

Ed. L a h t e l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ed. Rosendahl totesi saaliiden paljoudesta, mutta tietääkö ed. Rosendahl, miten nämä tilastot tehdään? Itse olen nimittäin saanut silloin tällöin kyselykaavakkeen, jossa kysytään kesällisen saaliin määrää. Joskus ennen joulua se tulee, ja siihen vastataan ulkomuistista. Niin kuin aikaisemmin olen todennut, ne määrät eivät ole mitenkään tarkkoja, koska hyvin harva pitää kirjaa näistä asioista. Se annetaan summittain, ja yleensä hien kalamies tahtoo laittaa yläkanttiin. Tuolla kahviossa kun kuuntelen tarinoita, niin ne hän ovat saaneet mahdottomia kaloja. Sitä kehutaan, että tämmöisen sain. Totuus on nimittäin toinen. Jos sattuu olemaan kaveri paikalla, niin se sanookin, että tuommoisen ahvenen se vain sai eikä mitään lohia eikä kuhia.

Ed. J o e n p a l o : Arvoisa puhemies! Huomasin tuossa pelästyneenä, että olen jättänyt osallistumatta tähän suomalaisen yhteiskunnan merkittävimpiin aiheeseen eli vapaampaan kalastusoikeuteen. On pakko jotakin sanoa, että pääsee kalamiesten kaveriksi tästä eteenkinpäin.

Olen kyllä hämmästyneenä seurannut sitä vimmaista kiihkoa, jota RKP tässä asiassa on osoittanut. En ymmärrä, miksi puolue, joka monessa asiassa sinänsä on liberaali, tällaisessa asiassa ei omaa patkääkään liberaalisuutta, vaan puolustaa ammoisina aikoina saatuja etuisuuksia, jotka eivät vastaa mitään osin tätä päivää. Kyllä teiltä pitäisi löytyä rohkeutta nähdä yhteiskunnan nykytilanne ja hyväksyä tällainen vähäinen muutos. Kysynkin ed. Rosendahilta: Millainen olisi ollut se kalastuslain muutos, johon RKP olisi ollut suostuvainen? Teidän puheitanne kuunneltuani tulinkin siihen tulokseen, että ei patkääkään vapauksia lisää vaan mieluummin kiristsä.

Meillä kaikilla on kokemuksia siitä, mitä on kalastaminen näillä alueilla, joita ed. Rosendahl edustaa. Sehän on ollut hirveä kärsimys: seurata merilinjoja, minne saa mennä, mistä ajetaan pois, ajetaanko vene poikki, viedäänkö siimat kalastajilta jne. jne. Näitä esimerkkejähän on kaikilla kalastajilla, jotka ovat saaristossa käyneet kalalla. Tästä päästään tämän jälkeen eroon.

Tässä kansalaiset saavat nyt saman oikeuden kuin kalatkin liikkua vapaasti yli rajojen. Sehän on RKP:läinen ajatus ylipäättään.

Ed. Rosendahl: Arvoisa puhemies! Minulle asetettiin kysymys, millaisena lakina tämä pitäisi hoitaa. Lakiehdotus löytyy mietinnön sivuilta 13—19. Esitin sitä toisessa käsittelyssä käsittelyn pohjaksi, mutta se hylättiin äänestyksessä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

2) Hallituksen esitys laeiksi yhtiöveron hyvityksestä annetun lain 1 ja 6 §:n, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain ja tuloverolain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 83/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 30/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 30.

Keskustelu:

Ed. Kallis: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitykseen sisältyy myöskin laki elinkeinotulon verottamisesta ja sen 8 §:n muuttamisesta. Tämä on myönteinen asia. Tässä nimittäin esitetään, että olisi mahdollista vähentää avainhenkilön henkivakuutuksen vakuutusmaksu eli silloin, kun yritys ottaa kuoleman varalta vakuutuksen, vakuutusmaksu olisi vähennyskelpoinen. Siinä mielessä esitys on aivan hyvä. Vakuutusmäärähän on veronalainen tulo, ja johdonmukaisesti vakuutusmaksun tulisi silloin olla vähennyskelpoinen.

Kun valiokunta on asiantuntijoita kuullut, asiantuntijat ennen kaikkea teollisuuden ja yrittäjien piiristä ovat tietenkin olleet tämän kan-

nalla, mutta ovat halunneet pienen muutoksen siihen. Nimittäin lakiesitys lähtee siitä, että ainoastaan osakeyhtiön ja osuuskunnan palveluksessa olevan avainhenkilön vakuutusmaksu on vähennyskelpoinen. Ulkopuolelle jätetään siis avoimet yhtiöt ja kommandiittiyhtiöt eli henkilöyhtiöt.

Se, mikä tässä on hieman outoa, on hallituksen perustelut, minkä takia henkilöyhtiöt jätetään ulkopuolelle. Hallitus perustelee sillä, että henkilöyhtiöissä keinoteltaisiin vakuutusmaksuilla siten, että hyvinä vuosina otettaisiin suuria vakuutuksia ja saataisiin vakuutusmaksut vähennyskelpoisiksi ja näin tulo pienemmäksi. Nyt on kuitenkin muistettava, että tämä on puhdas riskivakuutus. Jos ei vakuutustapahtuma eli kuolema satu, silloin vakuutusmaksu menee hukkaan. Kyllä on aivan väärä lähtökohta olettaa, että jossakin henkilöyhtiössä otettaisiin vakuutuksia siinä toivossa, että avainhenkilö kuolisi ja yhtiö saisi korvauksen. Kyllä tällainen vakuutus on yhtä tarpeellinen, jopa tarpeellisempi, henkilöyhtiöissä kuin osakeyhtiöissä ja osuuskunnissa. Näin ollen myöskin henkilöyhtiöissä vakuutusmaksun tulisi olla vähennyskelpoinen.

Vielä kun ajattelee, miten näitä henkilöyhtiöitä kohdellaan verotuksessa verrattuna siihen, miten osakeyhtiöitä kohdellaan, niin voi sanoa, että ne vähäiset edut, mitä henkilöyhtiöissä tänä päivänä vielä on, menevät ensi vuonna. (Ed. Ala-Nissilä: Tappolinja!) — Niin kuin eräs asiantuntija totesi, kun ei enää talonpojan tappolinjalla voi olla, on siirrytty yritysten tappolinjalle. — Tämä on tietenkin aika raakaa tekstiä, mutta ottaen huomioon niitä esityksiä, joita muutaman viikon sisällä tässä salissa käsitellään, löytyy jonkin verran perusteita myöskin tällaiselle väitteelle. Nimittäin kaikkein suurin etu, yksityisottojen verovapaus, poistuu. Se tulee johtamaan siihen, että henkilöyhtiöissä syntyy veronalaista tuloa, vaikkei mitään varsinaista tuloa ole syntynyt. Arvonnoususta ruvetaan verottamaan silloin, kun yhtiömies ottaa omaisuutta itselleen. Lisäksi nämä tulevat leimaveron alaisiksi. Aikaisemmin ne ovat olleet leimaverosta vapaat. Vielä kolmanneksi, siirtymäveraukset, jotka ovat erittäin tärkeitä tänä päivänä monelle pienyritykselle, joudutaan ilmeisesti ensi vuonna purkamaan, mikäli hallitus ei tule oppositiota vastaan ja myönnä hieman lisää.

Joka tapauksessa nyt käsitellään elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia. Olisi syytä

muuttaa 8 § niin, ettei se koskisi yksinomaan yhteisöjä vaan myös yhtiöitä, henkilöyhtiöitä ja kommandiittiyhtiöitä. Ei tarvitse muuta kuin lisätä 8 §:ään 2) kohtaan muutama sana. Kun hallituksen esityksessä lukee ”yhteisö”, lisätään kaksi sanaa ”tai yhtiö”. Silloin myöskin kommandiittiyhtiöt ja henkilöyhtiöt olisivat samassa asemassa. Yrittäjyyttä ajatellen tällainen tarve on erittäin suuri.

Toisen käsittelyn yksityiskohtaisessa käsittelyssä tehdään tähän muutosehdotus.

Ed. A l a - N i s s i l ä : Arvoisa rouva puhemies! Tulen tämän lakiehdotuksen toisessa käsittelyssä kannattamaan ehdotusta siitä, että myös henkilöyhtiöiden osalta säädettäisiin henkivakuutuksen suuret vakuutusmaksut vähennyskelvoisiksi.

Ed. Kallis käsitteli henkilöyhtiöiden tilannetta verotuksen osalta. Haluan aivan lyhyesti viitata samaan asiaan. Mehän olemme Suomessa siinä tilanteessa, että yrittämisen kynnystä pitäisi alentaa mahdollisimman alhaalle. Me tarvitsisimme kymmeniätuhansia uusia yrityksiä Suomeen.

On valitettavaa, että tässä tilanteessa, kun osakeyhtiölaki uudistetaan ja siellä perustamisen kynnystä nostetaan, meillä henkilöyhtiöiden verotuksen asema on selvästi huonompi kuin osakeyhtiöiden. Nyt tämä näkyy sillä tavalla, että henkilöyhtiöitä kilvan muutetaan osakeyhtiöiksi, ja näyttääpä siltä, että tällä veropolitiikalla kaikki sellaiset yritykset, jotka voivat muuttua osakeyhtiöiksi, miltei muuttuvat. Sen sijaan sellaiset henkilöyhtiöt, joilla on negatiivista pääomaa, jotka eivät voi sitä tehdä, tietysti jäävät henkilöyhtiöiksi.

Meillähan pääoma- ja yhteisöverouudistuksen yhteydessä puhuttiin siitä, että pitäisi saada ns. aitamalli henkilöyhtiöiden ja elinkeinonharjoittajien jakamattoman voiton verotuksen osalta. Näin ei tapahtunut. Sen sijaan tuli eräitä helpotuksia henkilöyhtiöille: velkojen puolittamisääntö sekä yhtiömiensvähennys. Nyt nämä siirtymäsäännökset ovat poistumassa, ja näin ollen, vaikka tuloveroesityksessä on pari pientä vastaantuloa henkilöyhtiöiden suuntaan, henkilöyhtiöiden tilanne on edelleen huonontumassa hallituksen esitysten johdosta. Viittaan tähän lakiesitykseen, viittaan elinkeinoverolaissa ja tuloverolaissa oleviin yksityiskäytön arvostussäännöksen muutoksiin ja viittaan myös siihen, että siirtymävarausten osalta näyttää siltä, että ne joudutaan purkamaan pientenkin yritysten osalta kaikki ensi vuonna. Tämä asia on vielä tosin verojaos-

ton pöydällä, ja hallitusryhmätkin asiaa pähkäilevät. Tästä näyttää seuraavan se, että verolait ja veroasteikkolaki uhkaavat myöhästyä, ellei niitä saada tällä viikolla ulos valtiovarainvaliokunnasta. Kuitenkaan pähkäily ei ole johtamassa todennäköisesti mihinkään, koska valtiovarainministeri Niinistö ei ole asiassa ilmeisesti liikkumassa.

Mutta juuri henkilöyhtiöiden osalta siirtovarausten purkaminen on ongelma, koska niitä verotetaan progressiivisesti. Myös suhteellisen hyvin menevien yritysten osalta, kun niiden tulon päälle nyt tulee siirtovarausten purkautuminen, ollaan melkoisissa verotusongelmissa.

Ed. Kallis viittasi siihen, että joku huippuasiantuntija on todennut, että Suomessa on tällainen henkilöyhtiöiden tappolinja. Tilanne on, vaikka tämä on tietysti kärjistys, huolestuttava. Samaan aikaan meillä nostetaan osakeyhtiöiden perustamiskynnystä ja samaan aikaan kiristään henkilöyhtiöiden verotuksellista asemaa. Tämähän on järjetöntä tilanteessa, jossa Suomeen pitäisi saada kymmeniätuhansia uusia yrityksiä.

Meillä olisikin välttämätöntä siirtyä henkilöyhtiöiden osalta osakeyhtiötyyppiseen verotukseen niiden jakamattoman voiton verotuksen osalta. Tästä keskusta on jättänyt aloitteen eduskuntaan.

Toinen asia, mistä yrittäjäjärjestö on tänään tehnyt esityksen, on se, että perustettaisiin pienyhtiömalli osakeyhtiöille. Näin todella pitäisi tehdä. Suomessa olisi hyvin tärkeää alentaa yrittämisen kynnystä. Siksi tämäkin sinällään suhteellisen pieni yksityiskohta pitäisi tässä laissa nyt korjata vastalauseemme mukaisesti.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys laiksi veronkantolain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 155/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 31/1996 vp
Lakialoite 30/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 31.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laiksi indeksiehdon käytön rajoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 200/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 32/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 32.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys laiksi vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 203/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 33/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 33.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys laiksi eläinlääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 116/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 13/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 13.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa Lapuan patruunatehtaan hallinnassa olevaa omaisuutta perustettavalle osakeyhtiölle sekä ryhtyä eräisiin muihin yhtiön perustamiseen liittyviin järjestelyihin annetun lain kumoamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 183/1996 vp
Puolustusvaliokunnan mietintö 1/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on puolustusvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Hallituksen esitys laiksi julkisesti tuettujen vientiluottojen korontasausyhtiöstä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 164/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 18/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 18.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Hallituksen esitys laiksi julkisesti tuettujen vientiluottojen korontasauksesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 165/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 19/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 19.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Hallituksen esitys laiksi rakennuslain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 211/1996 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 6/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies:
Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

11) Hallituksen esitys Suomen tasavallan ja Viron tasavallan välillä meriväyhykerajasta Suomenlahdella ja pohjoisella Itämerellä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 213/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

12) Hallituksen esitys laiksi maakaaren voimaannosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 214/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

13) Hallituksen esitys lakisääteisiä panttioikeuksia koskevan lainsäädännön tarkistamisesta

Hallituksen esitys 215/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

14) Hallituksen esitys Pohjoismaiden Investointipankin ympäristöinvestointilainojen valtiontakauksista

Hallituksen esitys 216/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

15) Hallituksen esitys laiksi valtion eläkelain 5 ja 8 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys 217/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

16) Hallituksen esitys laiksi luvanvaraisesta henkilöliikenteestä tiellä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 218/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti liikennevaliokuntaan.

17) Hallituksen esitys laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 219/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti liikennevaliokuntaan.

18) Hallituksen esitys laiksi sosiaalihuoltolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 220/1996 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

19) Lakialoite laiksi ennakopperintälain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite 51/1996 vp (Mauri Salo /kesk ym.)

Ensimmäinen varapuhemies:
Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Puhun vähän oraitten päältä, mutta onpa tämä esitys kuitenkin edessäni. Tämä tarkoittaa urheiluseurojen jäsenten rahankeräystä, jossa urheiluseuroihin myötämielisesti suhtautuvat tekevät työtä muun muassa tanssipaikoilla ja monissa muissa paikoissa äärettömän pienellä palkalla loppujen lopuksi. Jos tästä joudutaan vielä mak-

samaan veroa, niin se ei tietysti lämmitä sen paremmin valtiota kuin urheiluseurojakaan.

Minä katson, että ed. Salon tekemä ehdotus tästä on kullannarvoinen ja siihen pitäisi todella paneutua. Jos tähän varainhankintaan urheiluseuroille ei löydy helpotusta, josta minulla itselläni on henkilökohtaista kokemusta, koska olen sellaisen urheiluseuran johtokunnassa — Ikaalisten Nouseva Voima, tunnettu suunnistusseura, joka pelkäästään talkootyöllä kerää lähes kaiken toimintarahansa niin näillä urheiluseuroilla ei ole kerta kaikkiaan tulevaisuuden toivoa. Siinä mielessä tämä asia pitäisi kyllä korjata sen mukaisesti, kuin ed. Salo on näitä nimiä kerännyt, en tiedä kuinka paljon, taitaa olla yli 200 kansanedustajaa, tässä on niin paljon näitä nimiä, lähellä 200:aa ainakin. Tämä ilman muuta tulee käsittelyyn, ja toivon, että siihen suhtaudutaan asianomaisissa piireissä myönteisesti.

Ed. Ala-Nissilä: Arvoisa puhemies! Voin ensinnäkin yhtyä (Ed. Aittoniemi: Kerrankin!) — kerrankin — ed. Aittoniemen esittämiin perusteluihin näkemyksiin.

Arvoisa puhemies! Tässä on kaksi ed. Salon aloitetta peräjälkeen esittelyssä. Tässä kohdassa on kyse ennakkoperintälain muuttamisesta, ja tässä on lähes 200 nimeä lakialoitteen alla. Myöhemmin ed. Salo on aivan oikein tehnyt myös tuloverolakiä koskevan aloitteen. Niinomaan tämä asia pitääkin muuttaa ensin tuloverolaissa ja sitten vasta voidaan ennakkoperintälakia muuttaa. Tässä mielessä nämä kaksi aloitetta, joista puhun nyt hieman päällekkäin, liittyvät toisiinsa.

Asia onkin niin, että tuloverolaki on kyllä käsitelty — tämä aloite on hieman viipynyt eduskunnan byrokratiassa — jo verojaostossa mutta on vielä valiokunnassa auki, ja mielestäni huomenna pitäisikin ottaa vielä tämä aloite mukaan ja hoitaa asia nyt kuntoon. Tässä on todella kysymys siitä, että useiden yhdistysten, lähinnä urheiluseurojen, toiminnassa kerätään rahaa toimimalla erinäköisissä vapaaehtoistehtävissä: lipunmyyjinä, järjestysmiehinä, lastenvahteina, liikenteen ohjaajina jnp. Työtehtävän suorittaneet yhdistyksen jäsenet eivät ole saaneet itselleen eivätkä saa mitään taloudellista hyötyä.

Itsekin tiedän ed. Aittoniemen mainitseman Ikaalisten Nousevan Voiman ja totean olleeni viisi vuotta 90-luvulla Loimaan Jankko ry:n puheenjohtaja. Meillä itse asiassa enemmänkin tehdään talkootyötä kuin Ikaalisten Nousevassa Voimassa.

Näin ollen on meneteltykin siinä luulossa, että kyseessä on tulo, josta ei ole suoritettava ennakonpidätystä ja veroa eikä siten myöskään sosiaaliturvamaksua. Korkein hallinto-oikeus kuitenkin on antanut keväällä päätöksen koskien raviradan järjestysmies- ja osittain myös lipunmyyntitehtäviä hoitaneiden eri rekisteröityjen yhdistysten jäsenten tekemää työtä ja sitä, että niistä olisi tullut toimittaa ennakonpidätys ja suorittaa työnantajan sosiaaliturvamaksu. Se seikka, että yhdistyksen jäsenet ovat luopuneet korvauksista omien yhdistysten hyväksi, ei ole vapauttanut velvollisuudesta toimittaa ennakonpidätys ja suorittaa työnantajan sosiaaliturvamaksu. Tämä päätöshän ei ollut yksimielinen, vaan eri mieltä oleva hallintoneuvos ja myös asian esittelijä katsoivat, mielestäni ihan oikein, että talkootyö on tehty yhdistyksen lukuun eikä kyseisestä työstä suoritettavaa korvausta ole pidettävä palkkana.

Mutta tästä voidaan kuitenkin vetää nyt se johtopäätös, kun korkein hallinto-oikeus on tässä suhteessa ylin lakia tulkitseva elin, että tuloverolakia pitää tältä osin muuttaa ja säätää 89 a §:ssä, että veronalaista työtä ei ole talkooluonteinen työ, jota yleishyödyllisen yhdistyksen jäsen tekee hankkiakseen yhdistykselle varoja silloin, kun korvaus työstä maksetaan yhdistykselle eikä työn suorittaja saa henkilökohtaista taloudellista etua.

Arvoisa puhemies! Niin kuin sanoin, tämä pitäisi pikaisesti hoitaa nyt kuntoon. Kun näin laaja poliittinen tahto täällä on takana, niin ei muuta kuin pykälä tuloverolakiin vielä tänä syksynä.

Ed. Lindqvist: Arvoisa puhemies! Toivon myös, että lakialoite, joka on saanut näin laajan kannatuksen eri ryhmistä, etenee tässä talossa erittäin myönteisellä tavalla ja talkootyö saa sen arvon, jonka se tässä maassa ansaitsee. On monille urheiluseuroille ja erilaisille yhdistyksille ensiarvoisen tärkeää, että ihmiset jaksavat olla innostuneesti mukana ja tehdä yhteiseksi hyväksi työtä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

20) Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Lakialoite 60/1996 vp (Mauri Salo /kesk ym.)

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

21) Hallituksen esitys varainsiirtoihin kohdistuvan leimaverotuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys 121/1996 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 34/1996 vp
Lakialoite 69/1995 vp, 25/1996 vp
Toivomusaloite 39/1995 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

22) Hallituksen esitys laiksi kriminaalihuollon järjestämisestä ja rahoituksesta

Hallituksen esitys 146/1996 vp
Lakivaliokunnan mietintö 13/1996 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on huomenna torstaina kello 18, valtioneuvoston kyselytunti huomenna kello 16.30.

Täysistunto lopetetaan kello 17.02.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

